

MARTELAREN EN DEMONEN

« HET VERGOTEN BLOED VAN DE ONSCHULDIGEN »

HONDERD jaar geleden, in de nacht van 16 op 17 juli 1918, werden de tot troonsafstand gedwongen tsaar Nicolaas II, zijn gezin en zijn trouwste dienaren op bevel van de bolsjewieken gruwelijk vermoord in de kelder van het Ipatjev-huis in Jekaterinenburg.

In zijn onvolprezen boek *The Last Tsar. The Life and Death of Nicholas II* (Engelse vertaling 1992) reconstrueerde Edvard Radzinsky minutieus het einde van de Romanovs. We vernemen van hem verschillende veelzeggende details. Zo bv. dat de twaalf tsjekisten die voor de executie uitgekozen waren er een erezaak van maakten hun eerste kogel op de tsaar af te vuren, om de titel van koningsmoordenaar te kunnen opeisen. Dat de laatste woorden van Nicolaas II een getuigenis van offerbereidheid en vergeving vormden: « *Vergeef hen, want ze weten niet wat ze doen.* » Dat de moordenaars vanuit de open deur onafgebroken op de overige slachtoffers schoten, die zich tevergeefs in de enge ruimte probeerden te verbergen. Dat de vier prinsessen blijk-

baar immuun voor de kogelregen waren en dat men hun lichamen uiteindelijk met bajonetten doorstak. Dat de tsarevitsj de salvo's overleefde en liggend op de grond zijn armen uitstak om zichzelf te beschermen, waarop hij door het hoofd geschoten werd. Dat de kelder tenslotte vol dichte rook hing en de moordenaars haast uitschoven in de plassen bloed.

De lijken werden in een vrachtwagen geladen en naar een verlaten mijn in het dorp Koptjaki gevoerd, waar ze werden ontkleed. De *tsarevna's* bleken speciale korsetten te dragen waarin de familiejuwelen verstopt waren – vandaar dat de meisjes onkwetsbaar leken. Men gooide de lichamen een na een in een mijnschacht die gedeeltelijk onder water stond. Met handgranaten probeerden de moordenaars hun slachtoffers onherkenbaar te verminken.

Dat was nog niet het einde. Een van de tsjekisten hoorde de volgende dag dat plaatselijke bewoners lucht hadden gekregen van de executie en zelfs van de plek van begraving. Daarom werden de lijken de volgende nacht opnieuw uit de mijn opgehaald en verder weg gebracht. Tenslotte werd in de bossen een grote kuil gegraven waarin de lichamen van

Op 17 juli 2018, de honderdste verjaardag van de moord op tsaar Nicolaas II, zijn gezin en zijn trouwste dienaren, namen 100.000 Russische gelovigen deel aan een indrukwekkende processie van Jekaterinenburg naar het klooster van Ganima lama.

de Romanovs en hun bedienden werden gedumpt, nadat ze overgoten waren met bijtend zuur...

In de tussentijd schreef een anonieme hand – was het die van Jakov Joerovski, de joodse revolutionair die het Ipatjev-huis commandeerde en de leider van het executiepeloton was? – een vers van Heinrich Heine op de muur van de kelder waarin het drama zich had afgespeeld: *« Belsatzar ward in selbiger Nacht von seinen Knechten umgebracht. »* Zoals Belsassar, de laatste koning van Babylonië die tijdens een feestmaal Jahweh gelasterd had en vermoord werd nadat het “mene-tekkel-ufarsin” (geteld, gewogen, gedeeld) over zijn rijk was uitgesproken, zo werd de christenvorst Nicolaas II door zijn gezworen vijanden om het leven gebracht...

« De onvergankelijke eer van de laatste van de Romanovs is geweest dat hij in de revolutionaire woelingen is omgekomen, hijzelf, de tsarina, de tsarevitsj en de vier tsarevna's, voor zijn trouw aan God, aan zijn land en aan zijn militaire bondgenoten. Hij had de oorlog aan Oostenrijk-Hongarije verklaard om Servië te verdedigen, de Slavische natie waarvan hij zich de verdediger wist omwille van zijn gewijde taak van Beschermers van de Orthodoxie. Hij voerde de Grote Oorlog met de loyale inzet van alle Russische strijdkrachten vanaf 1914, uitsluitend in de gedachte de druk op de Geallieerden te verminderen en hen respijt te schenken, met het “mirakel van de Marne” als resultaat.

« Toen de keizerlijke familie werd gevangen genomen door de bolsjewieken, of beter gezegd door een bende joodse revolutionairen, gaf zij in haar gevoelens blijk van de grootst mogelijke adel en was zij een toonbeeld van orthodoxe vroomheid en diepe gehechtheid aan het Russische volk. Zij werden allemaal samen omgebracht, met hun laatste dienaars, op 17 juli 1918 in Jekaterinenburg.

« Hun tragisch lot is stichtend. Men is ertoe gerechtigd te besluiten dat zij werden vermoord door personen die van de duivel bezeten waren, uit haat tegen het christelijk geloof en het Russische vaderland. Zo werden zij de meest ontroerende voorbeelden van “de heiligen die onschuldig geleden hebben” en van oudsher het voorwerp uitmaken van een oneindige verering door het Russische volk. Volkomen terecht werden zij door de Russische-orthodoxe Kerk heilig verklaard: de eerste contrarevolutionaire daad in het kader van de verrijzenis van het Heilige Rusland » (abbé de Nantes, Rusland voor en na 1983, in CRC nr. 184 van december 1982).

Om de honderdste verjaardag van de moord te herdenken hield de orthodoxe Kerk op 17 juli van dit jaar een nachtelijke processie waaraan bijna 100.000 gelovigen deelnamen. Zij werd geleid door

de Al-Russische patriarch Kirill. Men vertrok in de namiddag vanaf de kathedraal van het vergoten Bloed in Jekaterinenburg, opgetrokken op de plek waar het sinistere Ipatjev-huis stond en ingewijd in 2003. Van daaruit ging het te voet naar het 21 km verderop gelegen klooster van Ganima lama, dat werd opgericht op de plaats van de mijnschacht waarin de stoffelijke resten van de Romanovs eerst begraven werden.

Rusland moet uit het gebeuren lessen trekken, aldus de patriarch. *« Wij moeten weerstand bieden aan elke idee en elke leider die ons een zagezegde nieuwe en gelukkige toekomst probeert aan te praten op basis van de vernietiging van ons leven, onze tradities en ons geloof. »*

Een waarschuwing die ons decadente Westen helaas niet wil horen...

SPAANSE SLACHTOFFERS VAN DE RODE TERREUR

De katholieke Kerk verklaarde in het verleden al verschillende personen zalig die vermoord werden door anti-klerikalen aan de vooravond of bij het begin van de Spaanse Burgeroorlog (1936-1939). Zo werden in oktober 2013 in Tarragona niet minder dan 522 martelaren tegelijk zaligverklaard, het grootste aantal ooit in de geschiedenis van de Kerk.

Eind vorig jaar viel die eer opnieuw te beurt aan twee groepen martelaren. Het gaat om zestig religieuzen en katholieke leken die werden omgebracht in 1936: enerzijds pater Vicente Queralt Lloret en 20 metgezellen, anderzijds pater José Maria Fernández Sánchez en 38 gezellen.

Velen van de nieuwe zaligen waren leden van de Congregatie van de Missie, beter bekend als lazaristen. De stichter van deze congregatie was de H. Vincentius a Paulo, *Monsieur Vincent* (1581-1660). Een groot aantal omgebrachte leken behoorden tot het Spaanse genootschap van de Wonderbaarlijke Medaille.

In zijn angelustoespraak op 12 november 2017 zei paus Franciscus: *« Zij werden allemaal vermoord uit haat tegen het geloof tijdens de godsdienstvervolging in de Spaanse Burgeroorlog, tussen 1936 en 1937. »*

De *Terror Rojo* of Rode Terreur van linkse revolutionairen in Spanje kostte meer dan 6800 geestelijken en kloosterlingen het leven. De beestachtige manier waarop velen werden vermoord is nauwelijks te beschrijven. Hun beulen handelden werkelijk **uit haat tegen het geloof, in odium fidei**, en in die haat werden zij onmiskenbaar het werktuig van de duivel. Het is dan ook onbegrijpelijk dat onze vrijzinnige media deze zaligverklaringen *« controversieel »* durven noemen, omdat de Kerk zagezegd enkel oog heeft voor katholieke slachtoffers...

LICHAMEN KOPTISCHE MARTELAREN TERUGGEVONDEN

Nog eind 2017 werden de lichamen teruggevonden van de 20 Egyptische christenen en de Ghanese man die bijna drie jaar tevoren door IS-terroristen waren onthoofd. Hun stoffelijke resten droegen nog altijd de oranje overalls waarin ze te zien waren op de videobeelden die Islamitische Staat verspreidde.

In februari 2015 werd de wereld geschokt door de gruwelijke beelden van de moordpartij. Die vond plaats in de buurt van Sirte, de Libische stad die een tijdlang in handen was van IS. Achter elke ontvoerde man stond een in het zwart geklede terrorist met een mes [zie *Hij is ver-rezen!* nr. 89 van september-oktober 2017].

De lichamen van de slachtoffers werden teruggevonden in een massagraf in de woestijn bij Sirte nadat een gevangen genomen leider van de terreurgroep – die ook de auteur van de video bleek te zijn – aanwijzingen had gegeven.

De 21 vermoorde mannen, die vlak voor hun dood hun geloof uitriepen met de woorden « *Mijn Heer Jezus!* », werden door de koptische Kerk tot heilige martelaren verklaard. In het dorp al-Our in Opper-Egypte, waarvan 13 martelaren afkomstig waren, werd met financiële steun van de regering van president al-Sissi een grote kerk opgetrokken tot nagedachtenis van de hele groep: de *kerk van de Martelaren voor het Geloof en de Natie*. Ze werd plechtig ingewijd op 15 februari 2018. Wanneer alle families hun toestemming gegeven hebben, zullen de « volgelingen van het Kruis » daar begraven worden, zodat het godshuis een symbool wordt van de vervolgte Kerk in de 21ste eeuw.

JONGE CHRISTEN OMGEBRACHT IN PAKISTAN

Zijn naam was Sharoon Masih en hij was slechts vijftien jaar oud. Hij woonde in Burewala, een stad in de provincie Punjab. Aan zijn familie en zijn

leraars had hij al enkele keren gevraagd om van school te mogen veranderen, omdat zijn klasgenoten hem op alle mogelijke manieren bedreigden en uitscholden. De reden? Hij was christen.

Op 30 augustus 2017 verergerde de situatie. Medeleerlingen van de *MC Model Boys Government School* trokken hem die dag weg uit de groep om hem te trappen en te slaan. « *Ofwel bekeer je jezelf tot de islam, ofwel doden we jou* », zeiden ze.

Sharoon gaf niet toe. Onder invloed van het fanatisme dat grote delen van Pakistan domineert, werden het gestamp en de klappen voortdurend erger. De razernij van de leerlingen voedde zichzelf, tot de jon-

gen op een dag levenloos teruggevonden werd. De schoolverantwoordelijken brachten het lichaam naar een hospitaal in Burewala, waar dokters enkel konden vaststellen dat Sharoon brutaal vermoord was.

Mushtaq Gill, een christelijke jurist die de zaak behandelde, legt uit dat de dood van de vijftienjarige een verschrikkelijk voorbeeld is van de manier waarop christenen in Pakistan vervolgd worden: « *Geweld begint op de schoolbanken, want zelfs handboeken in de lagere school vuren aan tot haat tegen niet-moslims.* »

In de zomer van 2017 stierf de christelijke arbeider Irfan Masih in een ziekenhuis: hij was flauwgevallen terwijl hij aan het werk was in een riool in Umerkot (Lahore), maar de spoedarts

weigerde zijn bevuilde lichaam aan te raken in het midden van de ramadan...

* * *

« ... Onder de beide armen van het kruis stonden twee engelen, ieder met een kristallen schenkan in de hand. *Daarin verzamelden zij het bloed van de Martelaren en besprenkelden ermee de zielen die naderden tot God* » (laatste woorden van het derde geheim van Fatima).

redactie KCR

Onze-Lieve-Vrouw van de Martelaren. Een mooi en aangrijpend beeld in de *Iglesia de Los Mártires* in Málaga.

DE ISLAM, DE ROEDE VAN GOD

« Sinds de schok van de massale aanrandingen van vrouwen tijdens de Sint-Silvesternacht van 2015 zijn de Duitse samenleving en de media zich op brutale wijze bewust geworden van de ernst van de situatie. Men beseft nu wat een teken aan de wand de nieuwe vormen van geweld op personen zijn, gepleegd door groepen die de Europese vrouwen beschouwen als ongelovigen die men niet hoeft te respecteren, in naam van een misogyne islamitische visie op de betrekkingen tussen de geslachten.

« Het is in die context dat een vertrouwelijk document van de Duitse regering, gepubliceerd door *Die Welt*, al kort voordien aan de alarmbel trok: *“Wij importeren het islamitisch extremisme, het Arabisch anti-semitisme, de nationale en etnische conflicten van vreemde landen en een andere opvatting over de maatschappij en het recht. De Duitse veiligheidsdiensten slagen er niet in deze ingevoerde problemen en de ermee samenhangende reactie van de Duitse bevolking op te lossen”* (S. Aust, C. Malzahn, *Sicherheitsexperten entsetzt über deutsche Politik*, 25 oktober 2015).

« De besluiten van het rapport, dat akte neemt van de mislukking van het Duitse multicultureel model, worden bevestigd door een gedetailleerde universitaire studie van het departement voor godsdienst en politiek van de universiteit van Münster: *Integration und Religion aus der Sicht von Türkeistämmigen in Deutschland* (juni 2016). De studie betreurt dat *“bijna de helft van de drie miljoen Turken die in Duitsland leven van mening is dat het belangrijker is de wet van de islamitische sharia te respecteren eerder dan de Duitse wetgeving, als ze in tegenspraak met elkaar zijn.”*

« Dit onderzoek [...] berust op een enquête bij Turken die al sedert verschillende decennia in Duitsland leven. Het weerlegt de sussende verklaringen die de Duitse autoriteiten al jarenlang formuleren als zouden de moslims in meerderheid goed geïntegreerd zijn in de samenleving. Het document van

de Münsterse universiteit maakt integendeel duidelijk dat 47 % van de ondervraagden met “ja” antwoorden op de bewering: *“Het respect voor de geboden van mijn godsdienst is voor mij belangrijker dan de wetten van de staat waarin ik leef.”* Van de Turken vindt 32 % *“dat de moslims zich moeten inspannen om terug te keren naar een levenssysteem dat vergelijkbaar is met dat uit de tijd van Mohammed”*. 36 % meent *“dat alleen de islam in staat is om de problemen van onze tijd op te lossen”* en 20 % gaat akkoord met de stelling *“dat de bedreiging die het Westen vormt voor de islam geweld rechtvaardigt”*. Tenslotte vindt 7 % *“dat geweld toegelaten is om de islam te verspreiden”*.

« In een gelijkaardige studie van het *Institut Moutaigne* (Frankrijk, 2016) liep het aantal moslims dat voorstander is om totaal niet te assimileren en tot een verdeling van de bevolking te komen op basis van de suprematie van de sharia op tot 28 %.

« De Duitse binnenlandse inlichtingendienst BfV (*Bundesamtes für Verfassungsschutz*) is zich volkomen bewust van deze realiteit. In zijn jaarlijks rapport waarschuwde de dienst in 2017 voor de gevaren van *“het ontstaan van een gevaarlijke spiraal van oncontroleerbare reacties die zouden kunnen leiden tot een open oorlog tussen mekaar bekampende bendes in de straten van Duitsland”*. Onder deze Duitse moslimbendes die gedijen op de idee van een islamitisch separatisme en de noodzaak om de mohammedanen te verdedigen tegen de “islamofobie” van de niet-moslims, vernoemen we de beweging van de *moslim-Duitsers*, een motorbende in de stijl van de *Hells Angels*. De oprichter ervan, Marcel Kunst (alias Salam Mahmud), is een tot de islam bekeerde Duitser die bekend staat als een radicale salafistische militant.

« De onrustbarende opkomst van het salafistisch fenomeen in Duitsland werd trouwens bevestigd door een rapport van de BfV van 4 juli

2017: *“Het salafisme is de islamitische beweging die in Duitsland de grootste groei kent.”*

« Nog altijd volgens de BfV is het ook opletten geblazen voor een andere motorclub, de *Osmanen Germania* (“Ottomaans Duitsland”). De groep bestaat hoofdzakelijk uit Duitsers van Turkse origine en draagt een neo-imperiale visie uit: de islamitische verovering van Duitsland en Europa. Officieel stelt de club zich voor als een vereniging die jongens van de straat haalt om hen te doen sporten in bokszaal, maar volgens de Duitse politie is *Osmanen Germania* een radicaal-nationalistische en islamitische organisatie die banden zou hebben met de extreemrechtse Turkse Grijsse Wolven, de regering van Erdogan en maffiamilieus die zich inlaten met drugs, prostitutie en wapenhandel.

« De geboorte van dit soort gewelddadige en gewapende islamitische bendes in het hart van Europa vormt vandaag een bron van groeiende bezorgdheid bij de inlichtingendiensten, in het vooruitzicht van interetnische conflicten tussen “islamofobe” en islamitische groepen. Men beseft dat het spook van een burgeroorlog perfect kadert in de doelstellingen van Islamitische Staat, dat via zijn media de Europese moslims aanspoort om dit soort gewelddadige gangs in het leven te roepen.»

Alexandre Del Valle, *La stratégie de l'intimidation*, Parijs, 2017, pp. 288-291

* * *

Het gevaar van de islam zal blijven toenemen zolang wij ontrouw zijn aan onze eigen godsdienst. Toen in 1870 de Pruisen de Fransen versloegen bij Sedan waren veel mensen dodelijk beangstigd. Sommigen trokken naar het klooster in Nevers waar de H. Bernadette Soubirous verbleef en vroegen haar om raad. « *Ben je niet bang voor de Pruisen?* » vroegen zij. Waarop de heilige antwoordde: « *Neen, ik ben enkel bang voor de slechte katholieken.* »

« DEZE ZIEKTE LOOPT NIET UIT OP DE DOOD »

TOEN Jezus deze woorden uitsprak (Jo 11, 4), wist hij nochtans dat zijn vriend Lazarus al dood was. Hij wachtte twee dagen vooraleer te vertrekken en kwam pas de vierde dag in Bethanië aan, toen het lijk al rook. Met enkele woorden schonk Jezus aan Lazarus het leven terug. Deze ziekte en deze dood waren van in alle eeuwigheid voorzien voor de verheerlijking van de Zoon van God.

Dit fragment uit het Evangelie gebruikte abbé de Nantes ooit om het toe te passen op de toestand van de Kerk en de liefde die hij voelde voor « *de unieke en zo geliefde bruid* » van zijn Heer. Hij zag zichzelf aan het ziekbed van een Kerk die op sterven na dood was ten gevolge van het Tweede Vaticaans Concilie. Zij vervolgde hem en riep hem lelijke woorden toe. Hij was daar bedroefd om, maar nam er geen aanstoot aan. Hij bleef aan haar zijde om haar te verzorgen en bij haar te waken, in de vaste overtuiging van haar opstanding uit de doden.

Enkele jaren later, toen hij de verschijningen en de boodschap van Fatima grondiger bestudeerde, ontdekte hij dat die opstanding wel degelijk beloofd

was, op onvoorwaardelijke wijze, maar deze keer voor de verheerlijking van het Onbevlekt Hart van Maria. Want het is aan haar, de Onbevleete Ontvangenis, dat het gegeven is de kop van het Serpent te verpletteren. Zij zal de Kerk en het hoofd ervan doen verrijzen op het ogenblik waarop de grote geloofsafval wereldwijd om zich heen grijpt.

Sinds 15 februari 2010, *dies natalis* van onze vader, zet broeder Bruno van Jezus-Maria, zijn opvolger en geestelijke zoon, zijn dienstwerk verder voor de verdediging van een pausdom en een Kerk die sterven aan het Concilie en aan de koppige weigering om te gehoorzamen aan de wil van God zoals die in Fatima geopenbaard werd.

EEN OPPERHERDER OM LIEF TE HEBBEN

Vermits de menselijke persoon gedefinieerd en gevormd wordt door zijn relaties, was het voor broeder Bruno evident dat ook paus Franciscus bij zijn uitverkiezing tot Opperherder op 13 maart 2013 in meer of mindere mate aangetast was, zoals elke kerkelijke persoonlijkheid, door wat we het syndroom

PAUS Franciscus IN IERLAND (augustus 2018).

We zijn niet ver meer verwijderd van het visioen dat de H. Jacinta van Fatima had : « *Ik heb de H. Vader gezien, in een groot huis, op zijn knieën voor een tafel. Hij verborg zijn hoofd in zijn handen en weende. Buiten was er veel volk. Sommigen gooiden stenen, anderen scholden hem uit en riepen hem lelijke woorden toe. Arme H. Vader ! We moeten veel voor hem bidden.* »

van de conciliaire desoriëntatie zouden kunnen noemen. Onze Argentijnse vrienden lieten niet na onze prior in dat verband te waarschuwen... Maar in de lijn van abbé de Nantes [*herlees zijn editoriaalen bij de aanvang van het pausschap van Joannes-Paulus I én dat van Joannes-Paulus II* – red. KCR] weigerde broeder Bruno het nieuwe pontificaat in een kille en rationele geest of als een grootinquisiteur te benaderen. Hij koos daarentegen voor de weg van het bovennatuurlijk geloof, met een oneindig respect voor de plannen van de Voorzienigheid. Zou de H. Vader ja dan neen meewerken aan de redding van de Kerk op het hoogtepunt van de grote apostasie?

Jorge Mario Bergoglio had de gebeurtenissen van Vaticanum II vanuit het verre Argentinië beleefd, zonder rechtstreeks deel te nemen aan het conciliaire vernietigingswerk – in tegenstelling tot de toekomstige pausen Joannes-Paulus II en Benedictus XVI. Met Franciscus, slachtoffer zoals zovele anderen, mocht dus niet even gestreng omgegaan worden zoals abbé de Nantes het deed met de « moordenaars van het geloof ». Zo liet broeder Bruno ons maand na maand “marcheren” over een pad langs de moeilijke bergkammen, in een begeesterend licht en in een klimaat van kerkelijke naastenliefde. Geen enkele zogenaamde *vaticanista* heeft paus Franciscus met zoveel bekommernis en in zo’n loyale geest van waarheid opgevolgd als onze prior.

In het begin en nog lang daarna was het vrij gemakkelijk. Wat broeder Bruno waarnam en hoorde, waren de tekenen van een begin van opstanding die het haalden op de kiemen van de dood en die doorgegeven werden aan heel de Kerk. De beginselen en pastorale intuïties van Franciscus waren uiteraard vermengd met andere invloeden; de goede olie van de katholieke waarheden had echter altijd de bovenhand, soms wel nipt, maar ze liet zich niet volledig onderduwen door de a priori’s of geconditioneerde reflexen van het Concilie.

PAUS FRANCISCUS OP HET KRUISPUNT VAN DE WEGEN

Zoals bij alle kerkelijke prelaten sinds Vaticanum II het geval is, strijden ook in Franciscus twee meesters die zich allebei beroepen op de H. Geest om het overwicht. Geleidelijk aan begon een gevecht tussen enerzijds de ware Verdediger van de Kerk, die Jorge Mario Bergoglio gedurende een groot deel van zijn leven had gevormd en die hem met zoveel kracht bijstond bij het begin van zijn pontificaat, en anderzijds de karikatuur ervan die zich « *in nomine Domini* » (het devies van Paulus VI) aan heel de Kerk heeft opgedrongen met het Concilie. Het doel van die strijd was het winnen van de geest en de wil van het hoofd van de Kerk voor ofwel de red-

ding, ofwel de ondergang van heel de *Una Sancta*.

De vlam van de liefde voor de waarheid heeft in het begin getriomfeerd in de woorden en daden van de “Goede Herder” Franciscus: eucharistische en mariale vroomheid, teder medelijden met de zondaars en kordaat optreden tegen de schandalen binnen de clerus. De vlam van de andere geest wachtte zijn tijd af: het moment van de verloochening van Onze-Lieve-Vrouw van Fatima.

De eerste verloochening vond plaats in oktober 2013 [*toen de paus tegen onze verwachtingen in niet overging tot de toewijding van Rusland aan het Onbevlekt Hart van Maria, misschien onder invloed van emeritus paus Benedictus XVI en zijn lobby* – red. KCR]; ze werd bij wijze van spreken uit Franciscus losgewrongen en was nog niet onherstelbaar. De tweede verloochening gebeurde op 13 mei 2017 in Fatima, tijdens de bedevaart van de paus die een volmondig “neen” was waarvoor geen excuses te vinden zijn. Voor wanneer de derde verloochening?

Sinds het « ik wil niet » ter gelegenheid van het eeuwfeest van de verschijningen in Fatima zijn de handen van Franciscus gebonden door een geest die hem ervan overtuigt dat hij al zijn krachten moet inspannen om Vaticanum II te doen slagen. Daarom engageert hij zich resoluut ten dienste van een nieuw Evangelie in de voetsporen van Paulus VI, Joannes-Paulus II en Benedictus XVI: oecumene, interreligieuze dialoog, standpunten pro migratie, pacifisme dat onverschillig is voor de noodkreten van de martelaars, politiek van verstandhouding met de staten die de Kerk vijandig gezind zijn, enz. Hij hangt daarmee de MASDU aan, « *Mouvement d’Animation Spirituelle de la Démocratie Universelle* », met een felheid die doet denken aan die van Saulus van Tarsus toen hij de christenen vervolgde. Maar ook met dezelfde verzachtende omstandigheid die eveneens voor de latere apostel van de heidenen gold: zijn wil om trouw te zijn aan de godsdienst van zijn voorvaders, zonder zich volledig te realiseren dat die godsdienst op duivelse wijze van richting veranderd werd. Die intieme onwetendheid zal de goede God en de Onbevleete Maagd Maria ooit toelaten ervoor te zorgen dat paus Franciscus zich herpakt, op een of andere “weg naar Damascus” die ons onbekend is...

Hoewel het optreden van paus Franciscus ondertussen steeds meer kritiek krijgt van allerlei gepatenteerde analisten, stelt geen enkele van hen het principe en het fundament van zoveel absurditeiten en uitingen van goddeloosheid in vraag. Alleen broeder Bruno, leerling van abbé de Nantes, bewijst dat de woorden en daden van paus Franciscus, zelfs en vooral de meest schandalige, helemaal in overeenstemming zijn met de letter en de geest van het Tweede Vaticaans Concilie.

broeder Philippe van het goddelijk Gelaat

DE AANSCHOUWING VAN DE GEKRUISIGDE JEZUS

EEN MEDITATIE

IN het boek Exodus lezen we hoe de Hebreeën tijdens hun verblijf in de Sinaïwoestijn gebeten werden door slangen. Die spoten hen een dodelijk gif in waardoor ze op korte tijd stierven. De slangen waren heel klein; ze gleden weg tussen de stenen en waren onbereikbaar. Mozes keerde zich tot God: « *Wat moeten we doen?* » God antwoordde hem: « *Neem een staf, plant hem in de grond en plaats op die staak een bronzen slang die jij gemaakt zult hebben. Allen die naar deze slang kijken, zullen genezen worden.* » En inderdaad, allen die ernaar keken, werden gered.

Wat betekent dat? En in welk opzicht hebben wij dezelfde strijd te leveren als de Hebreeën?

De verklaring is als volgt: die in de woestijn geplante staak en de slang die erop vastgenageld is doen denken aan de boom van het paradijs, met de vruchten van de kennis van goed en kwaad, en aan de mysterieuze zonde van Adam en Eva die ze bedreven op aanstoken van de slang, die niets anders was dan de uitbeelding van Satan. Met zijn slangenogen en slangenlijf verleidde hij Eva. Deze laaghartige fout, deze vreselijke fout heeft Eva begaan op aanstoken van de slang. Ze hing aan de takken van de boom en sprak tot Eva opruiende taal tegen God, spoorde haar aan tot sensualiteit. Adam deed vervolgens hetzelfde, om te gehoorzamen aan zijn vrouw. Bekoring, zwakheid.

Wanneer God midden in de woestijn een straf laat neerkomen op de Hebreeën omwille van hun slecht gedrag, dan zijn het opnieuw slangen die het werktuig zijn om onder de mensheid dood en verderf te zaaien. God laat vervolgens een slang op een staak nagelen. Men zal slechts moeten opkijken naar die slang om gered te worden.

In hoofdstuk 3 van Sint-Jan zegt Jezus tot Nicodemus dat de Mensenzoon omhoog geheven moet worden zoals de slang in de woestijn. Jezus zelf legt het verband tussen zijn verheffing op het kruis en de verheffing van de slang in de woestijn. De slang (Satan) werd op dat hout omhoog geheven van waaruit hij dacht de mensheid te kunnen domineren door haar in zonde te doen vervallen, maar hijzelf zal overwonnen worden. Het is de aankondiging van zijn definitieve nederlaag.

« *Wanneer de Mensenzoon omhoog geheven zal worden op het hout (gekruisigd zal worden), zal op hetzelfde ogenblik de slang overwonnen worden, zal de mensheid bevrijd worden.* » De slang heeft misbruik gemaakt van zijn charmes en verstand om onze eerste ouders in zonde te doen vervallen en hij zal ervoor gestraft worden. Dat is wat de bronzen slang in de woestijn aankondigt. En hoe zal hij gestraft worden? Door de overwinning van Jezus op zijn bekoringen. Jezus zal de overwinnaar van de duivel zijn. Hij overwint al aan het begin van zijn openbaar leven, wanneer Hij gedurende veertig

dagen honger, dorst en eenzaamheid doorstaat en als de sterkste uit de strijd komt.

Dan zal Jezus de mensheid bevrijden van haar gebreken en daartoe zelf de plaats van het mensdom innemen. Het zal niet de mensheid zijn die zal gebeten worden door de slangen, het is Jezus zelf die vervolgd zal worden door de duivel, ter dood gebracht, verheven op het hout van het Kruis, Hij, de onschuldige, die de plaats zal innemen, niet van de slang, maar van de mensen.

De erfzonde vindt haar door de mens verschuldigde uitboeting omdat Jezus haar op zich zal nemen. In plaats van dat het de mensen zijn die gekruisigd worden, is Hij het die de straf voor hun misdaden op zich neemt. Het Kruis is de verheerlijking van de overwinning van Jezus Christus. Hij heeft zich laten kruisigen. We moeten Hem alleen maar met geloof aanschouwen op het Kruis om genezen te worden. De Joden bekeken de bronzen slang en ze beseften dat het de duivel was die hen in die vreselijke woestijn had doen belanden en dat ze door hun voortdurende rebellie de straf van God verdienden. De duivel zou op een dag overwonnen worden, op voorwaarde dat ze, hun ogen afwendend van de duivels die hen omringden, naar de gekruisigde Jezus Christus zouden kijken.

Wij moeten dezelfde strijd voeren, dezelfde woestijn van het leven doorgaan. Satan, de slechte en perverse geest in wie de mensen helemaal niet meer geloven, maar die meer levend is dan ooit tevoren, zal proberen ons te vergiftigen met zijn venijn en trachten ons naar de dood van de geloofsafval te drijven. Dat is reeds gebeurd voor massa's mensen, in die mate dat de H. Maagd Maria medelijden met ons heeft. Zij heeft ons de remedie gegeven: de devotie tot haar Onbevlekt Hart.

Als wij geen boete doen, dat wil zeggen als we ons niet bekeren, dan zullen we allen vergaan. Als we niet opkijken naar de gekruisigde Jezus, als we ons laten vangen door de bekoringen van de wereld, zullen we allen vergaan. De Maagd Maria is verschenen in Fatima en heeft ons al de redenen gegeven waarom we ons moeten bekeren, maar niemand houdt er rekening mee en de mensen vervallen steeds meer in geloofsafval. De apostasie betekent dat de hel haar muil openspert om massa's mensen op te slokken. Als we zeggen dat God toch zo goed is en iedereen redt, misleiden we onszelf. We moeten dus reageren en initiatief nemen.

In de onmetelijke woestijn van het moderne leven willen wij het voornemen maken ons tot Jezus Christus en de Maagd Maria te wenden om gered te worden van het vergif dat ons zou doen sterven als we niet genezen werden door zo'n bovennatuurlijk middel.

abbé Georges de Nantes
uittreksels uit de homilie van 14 september 1995

HET DOOPSEL, GEBOORTE TOT EEN NIEUW LEVEN

GELOVEN in Jezus Christus en zich tot Hem bekeren om gered te worden, zijn slechts de twee luiken van eenzelfde diptiek. Het leven dat Christus aan de wereld geeft, wordt geschonken door het doopsel; dat laatste vormt het eerste engagement van de gelovige op de weg van de bekering. Daarom is het doopsel het sacrament waarover de H. Schrift het meest spreekt. De natuur ervan is ons het best bekend door de Openbaring, nog voor we de traditionele ritus ervan bestudeerd hebben. De mysterieuze betekenis van het doopsel wordt ons perfect onderwezen door Jezus en verder ontwikkeld door Sint-Paulus in zijn *Brieven*; de *Handelingen van de apostelen* tonen ons er de algemene praktijk van vanaf de stichting van de Kerk op de ochtend van Pinksteren.

Jezus had gezegd: « *Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde. Gaat dus heen en onderwijst alle volkeren en doopt hen in de Naam van de Vader, de Zoon en de H. Geest* » (Mt 28, 18-19). Daarmee had Hij voor altijd en onvoorwaardelijk het bevel gegeven om het gebaar bij het woord te voegen, het *sacrament* bij de *prediking*. Men moest het geloof verkondigen om de bekering van de harten te verkrijgen en aan alle bekeerlingen moest men het doopsel toedienen, dat de enige weg was om binnen te treden in de gemeenschap van al wie « *in Christus* » gered was.

De apostolische Kerk heeft ogenblikkelijk en zonder aarzelen gehoorzaamd aan dit bevel van de Meester. Ze beschouwde het terecht als van essentieel belang. Ook wanneer zij later een langdurige en veeleisende doopselcatechese op punt stelt die aan het sacrament dient vooraf te gaan, zal zij toch nooit aarzelen aangaande haar plicht om iedereen te dopen en de doelmatigheid daarvan:

« *Nergens in het Nieuwe Testament merkt men bij de predikers enige ongerustheid op ten opzichte van hen die het geloof aanvaarden en het doopsel ontvangen. De primitieve Kerk vertrouwt volledig op de macht van de Heer en de Geest, die het werk dat begonnen is in de prediking en het doopsel tot voltooiing brengt. Toch weet zij dat sommigen de woorden in de praktijk niet trouw zullen blijven (Mt 7, 24-27; 13, 1-23). Zij is zich bewust van het tekortschieten in de beproeving (Mt 24, 24). Maar zij weet wat zij moet doen: onafgebroken onderwijzen alles wat Jezus voorgescreven heeft en zorg dragen voor de verdwaalde kudde* » (A. Houssiau, *La pastorale du baptême* in *La Maison-Dieu* nr. 110).

Die beschouwing, waarmee ik het volledig eens ben, zal van groot belang zijn in het verder verloop van onze studie: de Kerk, die gelooft in haar Heer en blijmoedig gehoorzaamt aan zijn voorschriften, heeft nooit getwijfeld aan de omvormende kracht van haar voornaamste en eerste sacrament, het doopsel. Als een of ander gebrek opduikt, dan kan het zeker nooit van die kant komen. Jezus heeft het gezegd, dat volstaat!

« EEN WATERBAD VERGEZELD VAN HET WOORD » (Ef 5, 26)

Van alle sacramenten leent het doopsel zich het best tot de analyse en de interpretatie van zijn riten. Het element ervan is het water, de vorm een bad of een begieting, die boven het natuurlijk gebruik worden opgetild tot een bovennatuurlijke, geestelijke, christelijke betekenis door het woord: « *Ik doop u in de Naam van de Vader, de Zoon en de H. Geest* ». Kan het duidelijker? Het lichaam wordt gebaad, het totale wezen wordt gezuiverd door de Geest en wordt zo geboren tot een nieuw leven, aangenomen als kind van God, broer van Christus en tempel van de H. Geest.

De *begieting* met water, die door haar praktisch voordeel tot de gewone vorm van de toediening van het sacrament is uitgegroeid – tenminste in het Westen – is niet de oorspronkelijke vorm en betekent trouwens een verarming van het symbolisme vervat in het « waterbad ». In het begin was *onderdompeling* de regel (die vorm is trouwens nog altijd toegelaten). Het water waarin men baadde, drukte niet alleen een zuivering uit, maar ook een nieuwe geboorte, als uit de moederschoot van de Kerk.

De drievoudige onderdompeling, die de constante praktijk was van de Kerk in de eerste eeuwen, ging gepaard met een drievoudige belijdenis van geloof in de H. Drie-eenheid door de dopeling; die was daardoor zelf in zekere zin de uitvoerder van zijn

eigen doopsel. De *actie*, de *handeling* was toen veel expressiever dan in onze moderne ritus waarbij de priester het water uitgiet en de woorden uitspreekt over een onbeweeglijke en passieve dopeling.

Ik overdrijf bewust het contrast. Is er geen sprake van een tendens om het aandeel van de betrokken persoon te vergeten, zijn engagement, de stappen in zijn bekering, zijn geloof? De daad om af te dalen en zich onder te dompelen in het doopbekken, terwijl men ondertussen het drievoudige *Credo* uitsprak, speelde in het begin een beslissende rol; het woord en het gebaar van de priester waren er de bevestiging van. De ontplooiing van de grote doopliturgie in de vierde eeuw zal die intense en dramatische medewerking van de mens aan de gave van God schitterend in het licht stellen, met haar drie fasen: verzaking aan de wereld, wachttijd met ascetische oefeningen en uiteindelijk toetreding tot de « Kerk van de geredden ». De studie hiervan zal ons wellicht voor het eerst de grootsheid van ons christelijk doopsel doen ontdekken.

DE LANGE WEG VAN DE CATECHUMENEN

We kennen heel goed de doopselcatechese van de vierde eeuw, het gouden tijdperk van de patristiek, van Sint-Cyriillus van Jeruzalem, Sint-Ambrosius en Sint-Augustinus. De moderne auteurs hebben gelijk om ons gedetailleerd het verloop ervan te vertellen, want de symboliek ervan houdt een onvergelijkbaar onderricht in.

Het doopselgebeuren kende verschillende stappen.

De inschrijving. Alles begon met de inschrijving van de heiden die zich wou bekeren op de lijst van de doopleerlingen (catechumenen). Hij verklaarde wat hij van de Kerk wou ontvangen: het geloof. De priester sprak vervolgens over hem een eerste exorcisme uit, om hem los te maken uit de omstrengeling van de duivel, en tekende hem met het kruisteken om een begin van toebehoren aan Christus de Verlosser te markeren. Dan volgde de ritus met het zout, uitdrukking van de verandering van zeden die deze eerste stap moest kenmerken.

De initiatie. Nadat de catechumeen vastbesloten was de begonnen bekering tot een goed einde te brengen liet hij zijn naam opschrijven onder de postulanten, de *competentes* of *illuminandi* ("zij die vragen om verlicht te worden"). Daarop volgde een heilige tijd van "quarantaine", gevuld met onderricht en oefeningen van vroomheid. Die periode werd regelmatig onderbroken door stemmingsprocedures: de gemeenschap van de gelovigen werd bijeengeroepen om te beslissen over de toelating van de catechumenen, wat gepaard ging met talrijke ritens zoals duiveluitdrijvingen en handopleggingen.

Op de woensdag van de derde week van de Vasten greep de grote stemmingsprocedure plaats, met de ritus van de overhandiging van de vier Evange-

lies, gevolgd door de uitleg over het Symbolum van het geloof. Vergeten we niet dat de doopleerlingen tevoren nog maar heel oppervlakkig op de hoogte waren van de geloofsmysterieën.

De laatste en meest plechtige stemmingsprocedure gebeurde op de ochtend van Stille Zaterdag. De voor-naamste symboliek van deze laatste voorbereidende ritens was die van een verbeteren en gevaarlijke strijd tegen de macht van de duivel. De ritus van het *effetá* ("ga open"), herneming van het mirakel uit het Evangelie waarbij Jezus een doofstomme geneest (Mc 7, 32-35), had de betekenis van een verlossing uit de klauwen van de "stomme" duivel. De zalving met olie over het gehele lichaam, of toch tenminste op de schouders, betekende de geestelijke voorbereiding van de strijder op de beslissende beproeving:

*« Ontdaan van zijn kleren, het gezicht gekeerd naar het westen – het gebied van de duisternis, koninkrijk van Satan – verzaakt de doopleerling aan de duivel en zijn werken (heel de pracht en praal van de antieke beschaving, die tot in het merg doordrongen is van heidendom). In Antiochië, in Jeruzalem, keerde de kandidaat zich vervolgens om in de richting van het oosten, waar het licht vandaan komt, en verkondigde zijn afhankelijkheid aan Christus: "Christus, ik hecht mij aan U" » (A. Roguet, *Initiation théologique*, dl. IV, p. 471).*

We zullen nog moeten terugkomen op de visie op de wereld die door zulke ritens wordt uitgedrukt. De essentie van deze ritens vinden we nog terug in het Romeinse missaal, maar in gecondenseerde vorm, ingekrompen binnen één enkele ceremonie.

De ritus van de verlichting. De paaswake is daarvoor het kader en het geschikte moment. De zegening van de paaskaars was al een voorafbeelding van de Verrijzenis. De lezingen uit de Bijbel brengen de profetische aankondiging en de betekenis van het verrijzenisgebeuren in herinnering. Vervolgens begeeft iedereen zich naar het doopbekken, waar de bisschop het water zegent tijdens een lange pefatie; hij aanroept de H. Geest opdat Hij het water vruchtbaar zou maken en het door zijn goddelijke werking zou verheffen tot de waardigheid van werktuig van dood en leven, dood aan de zonde en goddelijk leven in de verrezen Christus.

Daarop ondervraagt de bisschop ieder van de catechumenen plechtig over hun geloof in de Vader, de Zoon en de H. Geest. Elke doopleerling antwoordt driemaal met "*Credo*" en wordt dan door de priester ondergedompeld in het bekken met het levengevende water. Op dat ogenblik wordt de catechumeen *herboren in het water en de Geest*, gezuiverd en door God als zijn kind aangenomen, door Christus als zijn broer, door de Kerk als lid van haar Lichaam.

Drie korte ceremoniën illustreerden tenslotte het schitterend karakter van de nieuwe status van de

christen. In het *consignatorium*, een kleine kapel achteraan in de doopkapel, zalfde de bisschop het hoofd van de pasgedoopte met heilig chrisma, een verwijzing naar de zalving van de priesters en koningen in het Oude Testament : door deel te nemen aan de zalving van Christus erfde de dopeling immers de drievoudige priesterlijke, koninklijke en profetische waardigheid.

Daarna werden de gedoopten bekleed met een wit kleeft, het bruiloftskleed van de parabels uit het Evangelie, en ontvingen een brandende kaars. De symboliek hiervan is er een van zuiverheid en geloof, oprechtheid en vreugde.

Tenslotte ging men in processie naar het kerkkoor, waar de Mis van paasmorgen werd opgedragen en alle aanwezigen het *Alleluia* van de Verrijzenis zongen. Het was de vreugde om de opstanding van de Heer, maar ook om de verrijzenis van de zonen van Adam die afgestorven waren van de zonde en uit het doopbekken waren opgestaan voor een nieuw en eeuwig leven. Tijdens deze mis gingen zij voor de eerste keer te communie.

Na de liturgie was het op sommige plaatsen de gewoonte om aan de « nieuwgeboren schapen » wat melk en honing te geven, symbolisch voedsel van het Beloofde Land waar zij definitief waren binnengegaan.

WATER DAT DOET AFSTERVEN EN DAT LEVEN GEEFT

Ik zou durven zeggen dat de heiden, de Jood, de moslim, kortom gelijk welke mens, naar het doopsel toegaat *zoals men zich in het water werpt omdat men het niet meer aan kan*, om het leven en de wereld te verlaten, om er een eind aan te maken. De Kerkvaders drongen in hun doopselcatechese sterk aan op dat afstervend aspect van het water waarin de doopleerlingen moesten ondergedompeld worden. « *Het water* », zegt pater Roguet, « *doet afsterven omdat de Farao en zijn ruiters worden opgeslokt door de zee die zich boven hen weer sluit* » (*Les sacrements, signes de vie*, 1953, p. 48). Zoals de wateren van de Nijl waaraan de bedreigde kleine Mozes wordt blootgesteld, zoals de kolkende zee waarin Jonas wordt gegooit...

Maar de dopeling die op die manier een einde maakt aan een onhoudbaar leven, wordt weer opgehaald uit het doopbekken *zoals een drenkeling uit het water gered wordt*, zoals Mozes uit de Nijl wordt opgevist, zoals Jonas door de mysterieuze vis terug op het strand wordt geworpen, vooral ook zoals het Hebreeuwse volk bevrijd, ontsnapt en gered uit de Rietzee tevoorschijn komt. « *Het water is tegelijkertijd ook levendevend omdat de massa van de ongelukki-*

ge Hebreëen, onderworpen aan dwangarbeid, slavernij en afgodendienst in het land van Egypte, droogvoets door de zee is getrokken en op de andere oever verschijnt als een nieuw volk, een volk van God » (*ibid.*).

Het gaat om uitbeeldingen van het mysterie. Zij openbaren ons de betekenis ervan : een vrijwillig afsterven aan het verleden en een miraculeuze verrijzenis tot een leven dat van bovenaf geschonken wordt.

Wij hebben de indruk dat deze liturgie zeer goed begrepen werd in de tijden van het heidense en decadente Rome. De afschuw voor de meest afstotelijke ondeugden die overal in het heidendom verspreid waren (dat denken we toch !), abortus, slavernij en geweld, de weerzin voor een wereld van moreel verval waarvan de feesten en de circusspelen de meest walgelijke uitingen waren, die gevoelens moeten de catechumenen er toch van overtuigd hebben dat de tirannie van de duivel aan het werk was. Daarom ook dat zij er zich van wilden bevrijden door de sacramentele dood en de totale omvorming door het doopsel.

Het lijkt ons ook dat die grote doopselriten beter begrepen werden in de oude tijden, toen het ging om bekeerde volwassenen die lange tijd de slaaf waren geweest van alle zonden van het heidendom en die zich bewust wilden lostrekken uit de macht van Satan. Maar welke draagwijdte heeft die symboliek wanneer hij wordt toegepast op een pasgeborene, het kindje van christenen in een bekeerde en beschaafde wereld ? Is het dan geen lege schelp ? Twijfel maakt zich van ons meester : hoe realistisch en waarheidsgetrouw zijn die ritens, hoe oprecht is de Kerk die ze toedient ? Denkt zij werkelijk wat zij uitspreekt ? Gelooft zij in wat zij doet ?

EEN KOSMISCHE STRIJD

Tegenover die twijfel en dat onbegrip over de essentie moet men de onfeilbare en zekere les van de katholieke liturgie stellen. Los van de concrete situatie van de personen gaat het om de diepere realiteit van

Sint-Paulus wordt gedoopt door Ananias. Mozaïek uit de twaalfde eeuw in de *Capella Palatina* van het koninklijk paleis in Palermo.

een wereld die onderworpen is aan Satan. De doopselritten ontwikkelen de etappes van een kosmische strijd waarin hogere krachten mekaar bekampen met de menselijke zielen als inzet. Hier regeert de duivel als heer en meester, dáár staat zijn Tegenstander die al overwinnaar is, Christus, onder wiens Kruis de Kerk strijd voert. Elk doopsel is een duur bevochten overwinning op die Andere, de Vorst van deze wereld, aan wie de ziel van de dopeling ontrukkt wordt.

Het is op die manier dat Sint-Augustinus de eeuwenoude praktijk van de Kerk verklaart om kinderen te dopen en daarbij de riten te volgen die ook bij het doopsel van volwassenen gelden: duiveluitdrijvingen, verzakingen aan Satan, zalving met olie. Want als die pasgeborenen niet tot Christus behoren, dan staan zij onder de macht van Satan en is het kwaad in hen; hun zuivering is evenzeer een zaak van strijd en een mirakel als die van de volwassene die het werk van zijn eigen heil misschien al voorbereid heeft door goede werken... of die zijn toestand mogelijk verergerd heeft door zijn eigen misstappen.

De doopritus moet ook nog een andere illusie in ons verdrijven, namelijk dat de antieke wereld voor iedereen hatelijk zou geweest zijn terwijl de moderne wereld ons zo schitterend voorkomt. Wat is de wereld waard? Daar oordeelt de Kerk over – en dat heeft ze voor eens en voor altijd gedaan naar het voorbeeld en de leer van haar Meester. Voor haar is de wereld in de greep van Satan en moet elk element ervan geëxorciseerd, gedoopt en gezegend worden, om de duivels eruit te verdrijven en hem toe te wijden aan God. Het kostte haar veel moeite om de doopleerlingen weg te trekken uit de heidense omgeving waarin zij graag vertoefden. Zo ook kan alleen de Kerk vandaag door haar prediking en door de gewijde symboliek van haar riten de veroordeling van deze boze wereld handhaven, een wereld waaruit men moet vluchten om gered te worden, op voorwaarde echter dat zij haar strijd niet opgeeft of de dingen mooier voorstelt dan ze in werkelijkheid zijn.

De liturgie van het doopsel illustreert op een aangrijpende wijze de erfzonde: de gebroken wereld, de vervloekte wereld, de demonische wereld, hoe fascinerend en aantrekkelijk die ons ook mag voorkomen, met al de bedrieglijke schittering waarvoor elke heidense mens altijd gevoelig zal blijven. De noodzaak van het doopsel om gered te worden, zo vaak bevestigd door Jezus en door zijn apostelen, en het mirakel van bevrijding dat het vormt worden door de doopliturgie op ongeëvenaarde wijze onderwezen en in het licht gesteld, nog duidelijker dan de dogma's dat doen.

DE MOEDERLIJKE KERK

Aversio a creaturis, zich afkeren van de schepselen, *conversio ad Deum*, zich bekeren tot God: het doopsel beeldt heel concreet het wonder van een nieuwe ge-

boorte uit, de metamorfose van een leven dat voorgoed voorbij is naar een onvergelijkbaar nieuw leven. De ritus drukt uit, door de geloofsbelijdenis in de Drie-ene God of door het woord van de priester die doopt, dat die metamorfose gebeurt in en door het water. De Kerk is het nieuwe paradijs waar de catechumeen aankomt om het ware leven te vinden. Zij is het ook die later de christenen die zij "gebaard" en gered heeft, zal opvoeden; zij zal hen alles geven wat zij nodig hebben voor het heilig leven dat voortaan het hunne is.

De theologie geeft aan die sacramentele symboliek een nauwkeurige leerstellige interpretatie. De overgang van de demonische wereld naar het Koninkrijk betekent de vergeving van de erfzonde en van elke concreet begane zonde en de toediening van de heiligmakende genade; de bevrijding uit de solidaire, collectieve schuld van de zonen van Adam en de aanneming in Christus van de zonen Gods.

Het fundament van deze dooptheologie ligt in het sacrament zelf, in de allereerste en diepste betekenis ervan: de tegenstelling en botsing tussen twee werelden en twee levenssystemen, de wereld van *hier beneden* – wereld van Satan, van zonde, corruptie en dood – en de wereld van *hierboven*, waartoe niemand kan geboren worden zonder eerst te sterven, waartoe niemand toegang heeft zonder afgetrokken te zijn van Satan, zonder ter wereld gebracht te zijn door de Kerk in de vruchtbare wateren van haar maagdelijke schoot, in Christus Jezus onze Heer.

ONDERMIJNING DOOR HET MODERNISME

De moeilijkheid van de toediening van het doopsel in zijn plechtige vorm aan alsmaar grotere massa's van bekeerlingen dwong de Kerk ertoe om de ritus in te korten en te vereenvoudigen, waardoor de diepere symboliek versluierd geraakte. De nood om de weldaad van het doopsel aan iedereen toe te kennen leidde tot de veralgemening van het sacrament aan de pasgeborenen, waardoor de draagwijdte van de essentiële dialoog tussen priester en catechumeen grondig gewijzigd werd. Omdat de beschaaftde samenleving christelijk werd, vervaagde het contrast tussen de duivelse wereld en het Koninkrijk Gods; de eis tot radicale verandering, de overgang van dood naar leven, de verzaking aan één wereld en het binnentreden in een andere, bovennatuurlijke wereld – het werd allemaal minder overtuigend.

En toch. Ondanks al die veranderingen behield het doopsel, zelfs in zijn ingekorte liturgie en zijn verarmde symboliek, dankzij het geloof van het christelijk volk de volledige realiteit van geboorte tot het genadeleven. Men bleef het beschouwen als van kapitaal belang voor het eeuwig heil.

De verandering is gekomen onder druk van het modernisme, dat veralgemeend werd door de zogeheten conciliaire "Hervorming".

De breuk tussen het sacrament en het leven komt niet van de vermindering van het symbool: nog slechts enkele druppels water als teken voor een rituele wassing. Neen, de sociologen vergissen zich: zolang er sprake is van het geloof, vult dat de armoede van de riten aan. Een groot symbolisch gebeuren is niet nodig wanneer het geloof in de realiteit van het mysterie onaangetast is, zoals ten overvloede bewezen werd in de voorbije eeuwen.

De reden voor het verlies aan levenskracht van de christelijke riten ligt elders. Zij heeft volgens mij te maken met het binnendringen van het moderne humanisme in de Kerk, waardoor de fundamenteën van het sacramenteel leven dooreengeschud werden. Vóór onze tijd werden het dogma van de erfzonde en zijn gevolgen en het dogma dat de verlossing uit de erfzonde enkel mogelijk is door het doopsel niet in vraag gesteld. De noodzaak en de ernst van het sacrament stonden als een paal boven water. De bekommernis om een punctuele en geldige toediening ervan vloeide daaruit voort, net als de pastorale bekommernis om het aan iedereen en zo vroeg mogelijk toe te dienen, zodat niemand er ten onrechte van verstoken bleef.

Wat echter veranderd is, is het socio-culturele element. De wereld werd bevorderd tot een rationeel gegeven. Hij werd niet meer beschouwd als vijandig en gevaarlijk voor het heil, hij kreeg een *neutraal* karakter, hij hield op verdacht te worden van duivelse besmetting. De rede begon een andere taal te spreken dan het geloof, een taal die er zelfs gevaarlijk tegengesteld aan was...

Zeker, de gelovigen gingen verder met het doopsel te vragen, de geestelijkheid met het toe te dienen volgens het gebruik van de Kerk. Allemaal geloofden ze nog in de diepe verandering die het sacrament bewerkte. Maar die verandering wijzigde voor hen enkel de verhouding tussen schepsel en Schepper; de verhouding van de gedoopte met de wereld en met de andere mensen, met de samenleving, wijzigde voor hen *niet*.

De stabiliteit van de riten en de diepte van het christelijk gevoelen waren nodig om te maken dat de dooppraktijk nog lang verder bestond in een nu seculier geworden omgeving. Maar vroeg of laat moest de dag komen waarop de clerus met afgrijzen zou vaststellen dat de vraag om het doopsacrament geen diepere motivatie meer had. Men vroeg het nog slechts om de ritus zelf, om het teken, en niet meer voor wat het betekende en op onzichtbare wijze bewerkte. Veel geestelijken bespeurden een louter mondain formalisme en waren geneigd het doopsel simpelweg te weigeren... Zo ontstond een dramatische situatie. Het doopsel weigeren aan wie het vraagt, spreekt het bevel van de Heer tegen. Als de Kerk zou weigeren de personen met een lauw geloof te dopen, veroordeelt zij hen met een kil hart tot de eeuwig

verdoeming. Daar kan de oplossing dus niet liggen.

Men gooide het daarom over een andere boeg. De doelstelling werd om de gelovigen te onderrichten over de draagwijdte en de precieze zin van de sacramenten en meer bepaald van het doopsel. Door een zachte druk uit te oefenen opdat men een voorbereiding op het aangevraagde sacrament zou volgen, hoopte de geestelijkheid gebruik te maken van het verlangen naar het sacrament om een grotere aandacht te verkrijgen voor de voorafgaandelijke prediking. Het beter ontvangen sacrament zou dan al zijn bovennatuurlijke effecten produceren.

Het resultaat was, tegen alle verwachting in, een compleet fiasco. Alle wijzigingen aan de riten, alle vormen van prediking hebben de grote massa nauwelijks kunnen bekoren. Integendeel, het geloof van de mensen werd aan het wankelen gebracht en de praktijk van de sacramenten geraakte meer en meer in het slop. Ondanks alle uitleg aan de ouders, het laten vallen van het Latijn, de directe stijl van de nieuwe ritus! Al die vernieuwingen hebben het geloof in de onmiddellijke noodzaak van het doopsel voor het eeuwig leven teniet gedaan. De gelovigen kregen het gevoel dat het allemaal vrijblijvend was, omdat het *menselijk engagement* belangrijker leek dan de *goddelijke gave*. Dus besloot men te wachten, uit te stellen tot later, alsof het om een nutteloze zaak gaat.

Het probleem ligt in werkelijkheid bij de modernistische prediking die het doopsel begeleidt. Van zodra het *teken* is toegediend – overigens op volkomen geldige wijze – voegen de modernistische priesters er hun *tegenteken* aan toe; aan het *getuigenis* van de onfeilbare liturgie koppelen zij het *tegengetuigenis* van hun bedrieglijke prediking. De ritus trekt de dopeling los van de wereld, maar de modernisten en progressisten haasten zich om hem of haar er terug binnen te voeren! Waarom geloven zij toch zo weinig in wat zij doen! Zij schenken de genade van een nieuwe geboorte tot een nieuw rijk, een rijk van zuiverheid en klaarheid, en onmiddellijk daarna sturen zij de nieuwgeboren schapen terug naar de Vorst van deze wereld... Kinderen en volwassenen, eenmaal gedoopt en vol verlangen om een ander leven te leiden op het moment zelf waarop God hen in staat heeft gesteld tot heiligheid, krijgen van hun dooppriester de gewijde verplichting opgelegd om terug te keren naar waar ze vandaan komen!

Het eerste wat moet gebeuren is dat de geestelijken opnieuw geloven in de macht die zij in handen hebben, in de energieën die zij vrijmaken, in de Heilige Stad waar zij geacht worden hun dopelingen binnen te voeren. Dan zullen zij vaststellen dat een talrijk volk in hun voetsporen zal treden en hen trouw zal blijven voor het leven en voor de eeuwigheid!

abbé Georges de Nantes

januari 1977

BELGIË EN ZIJN KOLONIE

CONGO VÓÓR DE BELGEN : EEN VOLK IN DE SCHADUW VAN DE DOOD

IN zijn boeiende studie over Onze-Lieve-Vrouw van Guadalupe, patrones van Mexico (in Nederlandse vertaling verschenen in *Verrijzenis* nr. 11, september-oktober 2002), onderstreept broeder Bruno van Jezus-Maria hoezeer wij nog altijd beïnvloed worden door de theorie van de « goede wilde », *le bon sauvage* van Jean-Jacques Rousseau. Vooringenomen wetenschappers met een afkeer van het christendom willen ons doen geloven dat de prechristelijke beschavingen van de Azteken, de Kelten of de Germanen van grote waarde waren ; ze laten verstaan dat de christelijke Europeanen in hun bekeringsijver zo dom waren deze beschavingen niet genoeg te respecteren en ze ten onrechte bekampen of vernietigden.

Wie de oude culturen onbevooroordeeld bestudeert, stelt vast dat de waarheid heel anders is. Geweld, bloed en dood overheersten de meeste volkeren voor de komst van het Kruis. Het recht van de sterkste maakte van het leven van de mensen een hel waaruit geen ontsnappen mogelijk was. Dat de eerste missionarissen, toen zij geconfronteerd werden met wat er zich onder hun ogen afspeelde, niet aarzelden om van het rijk van Satan te spreken, zegt genoeg en is géén uiting van “katholiek fanatisme”. De Spaanse franciscanen in het rijk van Montezuma, Sint-Patrick bij de Kelten in Ierland of de H. Bonifatius in de Germaanse wouden zagen beklagenswaardige stervelingen die leefden in de schaduw van de dood. Het christelijk geloof dat deze missionarissen brachten, betekende geen vreedzame continuïteit en kon dat ook niet betekenen : het was een bewuste breuk met de heerschappij van de duivel, met de bedoeling een

afschuwelijke bladzijde voorgoed om te slaan en aan miljoenen ongelukkigen een blijde boodschap van hoop en leven te brengen.

Ook voor de volkeren van zwart Afrika geldt dit en het wordt nogal gemakkelijk vergeten in hedendaagse boeken over Belgisch Congo. In haar boek « *Onze Kongo* » (1997) wijdt Hilde Eynikel een heel hoofdstuk aan « Het tijdperk der ontdekkingsreizigers », maar ze rept met geen woord over de

gruwelen van kannibalisme en mensenoffers. Als ze het over de Portugezen in West-Congo heeft, beweert ze dat de verstandhouding tussen hen en de zwarten snel bekoelde door de schuld van... de missionarissen. « *De overdreven [?] bekeringsijver van de missionarissen was daar zeker niet vreemd aan. De Bakongo mochten hun fetisjen [palen of beelden die verafgoed werden] niet meer vereren, hun taboes [verboden praktijken zoals het in leven laten van gehandicapte kinderen] niet meer onderhouden en moesten ook al hun seksuele gewoonten [veelwijverij, knapenliefde] veranderen* » (p. 10). Bij Eynikel vinden we duidelijk geen begrip voor de titanenstrijd van de christelijke predikers tegen de demonische krachten die de primitieve volkeren in hun greep hadden. En zij is niet de enige : het thema is al decennialang simpelweg “taboe” !

We grijpen daarom terug naar een bijzonder interessant werk uit

1952, een tijd toen men zich nog niet bezondigde aan politieke correctheid, de kwaal bij uitstek van de moderne geschiedschrijving : « *Maniéma, le pays des mangeurs d'hommes* », door René J. Cornet (Brussel, uitg. Cuypers ; 347 pp.).

Maniéma is een streek die in de tijd van Bel-

Een Congolese nagelfetisj of *nkisi nkondi* (“wreker”) uit de 19de eeuw. De primitieve zwarten geloofden dat in dergelijke beelden een agressieve geest huisde die kon gewekt worden door er nagels of andere metalen voorwerpen in te slaan. De geest wees daarop “boosdoeners” aan, zoals individuen die verantwoordelijk werden geacht voor het uitbreken van een ziekte of hongersnood, volgens de interpretatie die een *nganga* (tovenaar) gaf. Met dit soort bijgeloof terroriseerde de kaste van de tovenaars de bevolking om ze onder de knoet te houden.

gisch Congo deel uitmaakte van de kolonie en ook nu nog van de Democratische Republiek Congo. Ze ligt midden in het evenaarswoud en wordt in het westen begrensd door de Lualaba (de bovenloop van de Congostroom) en in het oosten door de Grote Meren. Wat Cornet schrijft over Maniema, is bij uitbreiding eigenlijk van toepassing op nagenoeg heel Congo.

« Men heeft al lang geleden afgerekend [was dat maar waar!] met de legende van de brave wilden die, voor de komst van de Arabieren en de blanken, gelukkig en vreedzaam leefden op een verbazingwekkend vruchtbare bodem, in sereniteit, vreugde en harmonie, terwijl ze hun tijd verdeelden tussen jacht, visvangst, dromerij en dansen. Toch is het zeker niet overbodig om te herhalen dat de volkeren die Centraal-Afrika en Maniema in het bijzonder bewoonden, leefden in een toestand van nagenoeg voortdurende angst en gedwongen waakzaamheid. Onafgebroken oorlogen zetten de ene stam tegen de andere op. De overwonnenen zagen, alvorens zij in slavernij werden weggevoerd, hun dorpen en aanplantingen in de vlammen opgaan; ouderen en zwakken werden doodgemaakt, gewonden gemarteld vooraleer ze afgemaakt werden, lijken werden gevild, gekookt of boven een vuur geroosterd om de vraatzucht van de overwinnaars te bevredigen » (Cornet, pp. 15-16).

KANNIBALISME EN MENSENOFFERS

Dat de zwarte bewoners van het Congobekken kannibalen waren, weten we uit verschillende bronnen. De Britse luitenant Cameron, die in 1873 een expeditie leidde om Livingstone terug te vinden, schrijft: *« De inboorlingen zijn menseneters en hun kannibalisme is echt weerzinwekkend. Zij eten niet alleen de mensen op die in de strijd gedood zijn, maar ook degenen die aan ziekten stierven. Ze laten de lijken weken in het stromende water totdat het vlees bijna gerot is en verslinden het dan zonder meer »* (aangehaald in Cornet, p. 48). Ook Stanley is duidelijk over de zwarten in de streek Maniema: *« Het zijn kannibalen. Elke persoon die gedood wordt, betekent voor hen een vleesmaaltijd. »* En verderop in het relaas van zijn tochten: *« Hier en daar kwamen we door miserabele dorpjes. Alle inboorlingen zijn menseneters en ze versieren hun hutten met de schedels van de individuen die ze opgegeten hebben »* (ibid., pp. 59 en 64).

De Britse officier Sidney L. Hinde was in 1892 getuige van verschrikkelijke taferelen van antropofagie: *« Tijdens tochten in de buurt van de dorpen van de Batetela had ik meer dan eens de gelegenheid om publieke terechtstellingen mee te maken. Wanneer het dorps hoofd – die een absolute leider is – beslist dat iemand moet sterven, levert hij die persoon uit aan zijn volgelingen. De ongelukkige wordt onmiddellijk in stukken gescheurd en zijn uitschakeling gebeurt met dezelfde snelheid als die waarmee een meute honden een haas verslindt. Elke aanwezige grijpt met één hand het lichaam van het slachtoffer vast en snijdt met zijn mes het stuk af dat hem is*

toegewezen. Niemand haalt het in zijn hoofd om de veroordeelde vooraf te doden, want wie dat zou doen zou ongetwijfeld geen stuk vlees kunnen buitmaken ! » (uit *The Fall of the Congo Arabs*, 1897).

« Ook de doden eisten hun aandeel in bloed en verschrikking op », schrijft Cornet. « Begraffenissen gingen gepaard met tragische mensenoffers » (p. 16), vooral als het ging om de stamleiders. Stanley beschreef een dergelijk spektakel: *« De aangeduide slachtoffers zaten op hun knieën en met hun handen op de rug geboeid bijeen bij een smalle, hoge boom; aan de top daarvan was een lang touw vastgemaakt. Een hoop inboorlingen trok aan dat touw tot de boom gebogen stond als een boog. Vervolgens haalde men een gevangene, plaatste die onder de boom en maakte het touw vast rond zijn hals. Daarop kwam de beul naar voren, gewapend met een korte sabel. Na de afstand goed gemeten te hebben, sloeg de beul toe; het afgehakte hoofd vloog samen met de omhoog zwiepende boom naar boven. [...] Alle zwarten die bestemd waren voor het offer werden op dezelfde manier gedood. Daarna liet men de afgehakte hoofden koken om ze te scalperen en de schedels tevoorschijn te halen. Met die schedels versierde men de staken die rondom het graf van het stamhoofd geplant waren »* (uit *Through the Dark Continent*, 1878).

Van een even gruwelijk tafereel was kapitein Hanssens ooggetuige in het dorp Manga. Het plaatselijk stamhoofd Mpoki werd begraven, wat aanleiding was om een aantal vrouwen en slaven te offeren in verhouding tot het aanzien van de dode. Midden in de nacht, in het zilveren schijnsel van een volle maan, *« werden vier geboeide vrouwen – twee echtgenotes van Mpoki en twee van zijn jonge slavinnen – naar voren gebracht tot bij een soort schavot. Hun lichamen waren verborgen onder kransen van bloemen, bladeren en allerlei stoffen, terwijl hun hoofden volledig kaalgeschoren waren. De aanwezige zwarten, dronken van de palmwijn en belust op bloed, dansten een uitzinnige sarabande en huilden als een troep hyena's die de resten roken van een kannibalenfestijn... De lichamen van de twee echtgenotes van Mpoki werden in kruisvorm op de bodem van de grafkuil gelegd alsof ze moesten dienen als onderstel voor het lijk. Van de twee slavinnen werd het hoofd afgehakt en als ornament boven op het dak van Mpoki's hut geplaatst »* (H. Depester, *Les pionniers belges au Congo*, 1932, p. 22).

Gaat het hier om godsdienstige riten die ons diepe respect verdienen? Dat is complete onzin: onder de dekmantel van religieuze plechtigheden liet men de laagste menselijke passies de vrije loop.

DE JACHT OP SLAVEN

Bovenop alles wat de zwarten te lijden hadden kwam nog de verschrikking van de georganiseerde mensenjacht.

De slavenhandel werd in de 19de eeuw opgezet vanuit het eiland Zanzibar aan de oostkust van Afrika. Het waren Arabieren die er zich mee bezig

hielden of beter gezegd halfbloeden, voortgekomen uit de seksuele omgang tussen Arabische mannen en zwarte bewoonsters van de oostkust.

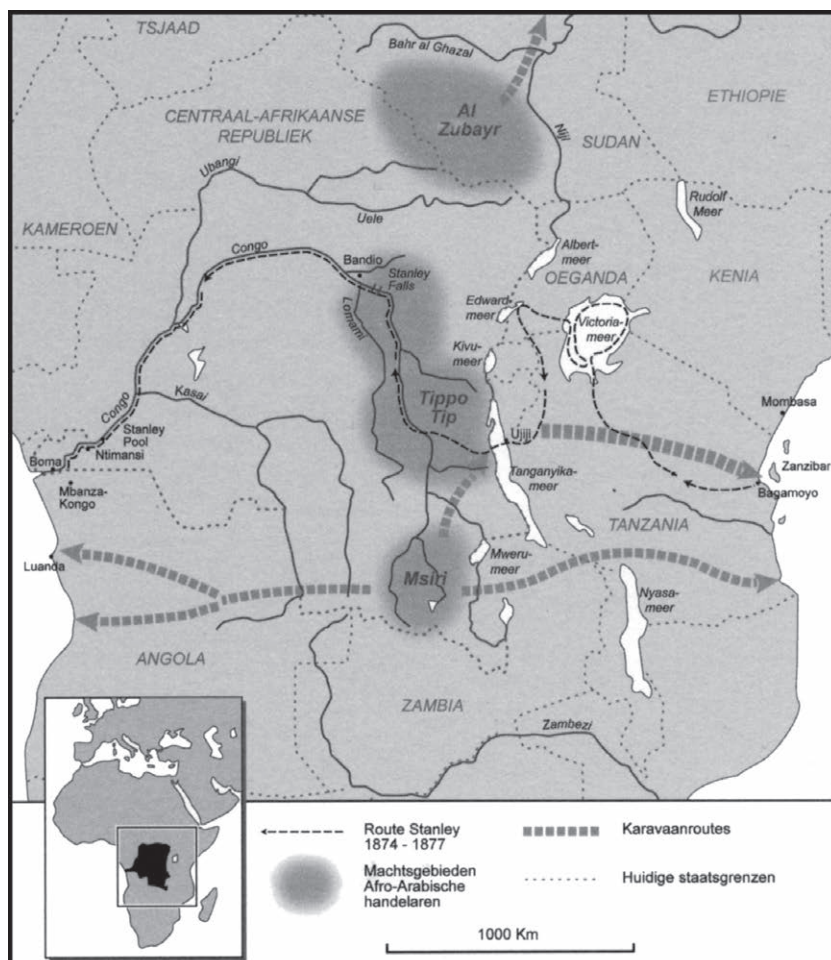
Vanuit het oosten drongen de slavenhandelaars geleidelijk aan steeds dieper door in de richting van Centraal-Afrika, op weg naar de geheimzinnige Grote Meren. « *Deze langzame en meedogenloze penetratie is niet het resultaat van een gecoördineerde actie. Ze heeft geen politiek karakter: het is niet de bedoeling om de reusachtige gebieden van het Afrikaanse binnenland te onderwerpen aan het gezag van de sultan van Zanzibar. Het gaat ook niet om de verspreiding van de islam: het proselitisme is slechts van bijkomende aard. Het is in feite een geduldige en onweerstaanbare infiltratie die vervolgens leidt tot een bezetting die louter door winstbejag ingegeven is* » (Cornet, p. 17).

De Arabische halfbloeden waren uit op slaven en ivoor. Hun succes dankten zij aan drie zaken: het overwicht van hun vuurwapens op de speren en pijlen van de zwarten; de terreur die uitging van de wreedheid van hun optreden; en hun handigheid om de stammen tegen elkaar op te zetten.

Rond 1840 hadden zij de oostelijke oever van het Tanganyikameer bereikt. Toen de Engelse ontdekkingsreizigers Burton en Speke in 1858 als eerste Europeanen het meer aanschouwden, stelden zij vast dat de Arabische slavenhandelaars er vaste voet aan de grond hadden; in hun basis in Uvira,

Tippo-Tip was een van de meest succesvolle slavenhandelaars uit de tweede helft van de 19^e eeuw. Hij was een halfbloed afkomstig uit Zanzibar, die op het hoogtepunt van zijn macht heel de trafiek tussen het evenaarswoud en de kust van de Indische Oceaan beheerste.

Centraal-Afrika rond 1850, met aanduiding van de routes van de slavenkaravanen en de tocht van Stanley dwars door het continent (uit D. Van Reybrouck, *Congo, een geschiedenis*).

aan de noordwestelijke oever, stockeerden zij het ivoor en de slaven die zij tijdens hun raids in het evenaarswoud bemachtigd hadden.

In de tweede helft van de 19^e eeuw hadden enkele van die handelaars zich opgewerkt tot potentaten die de trafiek in reusachtige gebieden controleerden. De machtigste man was Tippo-Tip, die het hele territorium tussen de Grote Meren en de Lualaba (de Boven-Congo) in handen had.

Om een idee te hebben van wat de slachtoffers van de mensenjachten te verduren hadden, moet men de beschrijving door de Belgische pater Van Tricht lezen:

« *Men bindt de zwarte slaven vast in groepen van vijf, zes of zeven aan twee lange houten vorken, die op hun schouders rusten en hun nek omknellen. Zo vormen ze groepen van lotsverbondenen, die zich onder het knallen van de zweepen in beweging zetten: "Vooruit, menselijk vee, vooruit!", in zon en regen, over zand en rotsen, onder de bloederige zweep... Ze marcheren, de ongelukkigen, met bloedende voeten en een gebroken hart. Ze marcheren kilometers en kilometers, dag in dag uit. Rondom de heupen van de vrouwen is een touw vastgemaakt*

waaraan hun arme, wenende kinderen vastgebonden zijn. Wanneer er halt gehouden wordt, maakt men hen niet los; ze slapen zoals het enigszins kan, met hun hoofd in de ladder. Als er iemand onderweg neervalt, krijgt hij zweepslagen. Als die niet meer helpen, maakt men de ongelukkige los en laat hem gewoon liggen » (aangehaald in H. Depester, op. cit., pp. 15-16).

Volgens de gegevens van Cornet belandden er in die tijd jaarlijks meer dan zeventigduizend zwarten op de slavenmarkt van Zanzibar. « Als men rekening houdt met de mannen, vrouwen en kinderen die tijdens de razzia's gedood werden en met hen die tijdens de oneindige tochten omkwamen, dan kan men stellen dat het elk jaar om een bevolkingsverlies van 300.000 individuen ging, alleen al voor de streken waar de handelaars van de oostkust actief waren » (op. cit., p. 73).

**« O, MIJN GOD,
MAAK DAT UW RIJK KOME ! »**

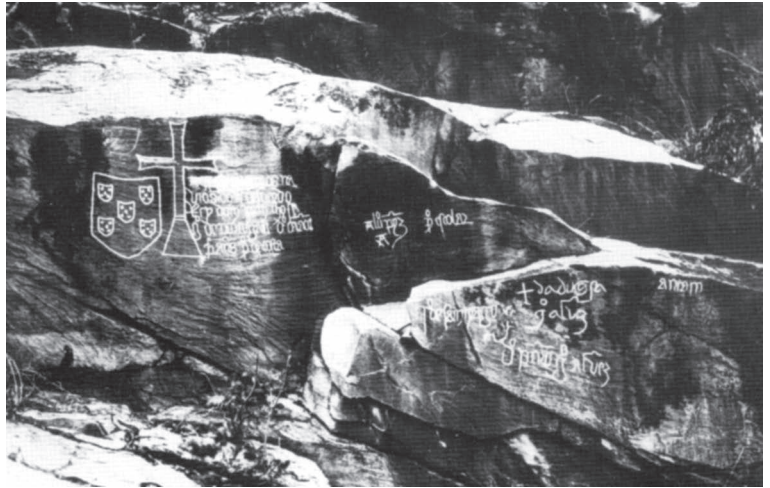
De bekende Schotse zendeling Dr. David Livingstone bevond zich in 1869 in het oerwoud ten westen van het Tanganyikameer, op zoek naar de bronnen van de Nijl. De mythische rivier was voor Livingstone een echte obsessie: tot aan zijn laatste ademtocht was hij ervan overtuigd dat hij door de Voorzienigheid uitgekozen was om de bronnen van de Nijl te vinden, « waarop het bootje van Mozes gedobberd had ».

Op zijn tocht door wat later Congo zal heten, kruiste Livingstone verschillende karavanen van slavenhandelaars die terugkeerden naar het oosten: honderden aan mekaar geketende zwarten die de kostbare olifantentanden meesleurden; daarachter buitgemaakte vrouwen, die slechts met moeite konden volgen en kreunend de lasten op hun hoofd droegen... Onderweg naar de grote rivier de Lualaba noteerde hij: « De bewoners van elk dorp waar we passeerden, weigerden ons te begeleiden naar het volgende dorp. Zij zeiden dat ze in oorlog waren en schrik hadden om opgegeten te worden. »

Overall waar Livingstone passeerde, was de onverbiddelijke mensenjacht aan de gang. Hij was er het hart van in: « Het bloed vloeit in afschuwelijke stromen! Ik ben er kapot van, ik ben ziek van al dat menselijk bloed. »

In Nyangwe, aan de Lualaba, was hij op een dag getuige van een brutale moordpartij. Het was een marktdag en honderden vrouwen waren naar het dorp getrokken. Een slavenhandelaar had de nederzetting echter omsingeld en liet zijn mannen schieten op de menigte. De zwarten vluchtten in hun kano's of probeerden zwemmend te ontkomen, maar de meesten werden tijdens hun ontsnappingspoging gedood of verdronken jammerlijk. Waarom die slachting? Om paniek te zaaien, om de inlanders te terroriseren.

« Niemand », aldus Livingstone, « zal ooit het exacte aantal kennen van degenen die omgeko-

Op de rotsen bij de watervallen van Yelala, aan de benedenloop van de Congo, liet Diogo Cao in 1485 het Kruis en het wapenschild van Portugal aanbrengen. De opbloei van het christendom en de beschaving in het gebied ten zuiden van de Congomonding vormt een schitterend lichtpunt in de vroege geschiedenis van zwart Afrika.

men zijn tijdens die voormiddag toen ik mezelf in de hel waande. Op het ogenblik waarop ik deze regels schrijf, hoor ik de jammerklachten die aangeheven worden over hen die gedood zijn aan de overkant van de rivier, zonder te weten hoeveel van hun vrienden in de diepe wateren van de Lualaba verdwenen zijn. **O, mijn God, maak dat uw rijk kome !** » (aangehaald in Cornet, p. 32).

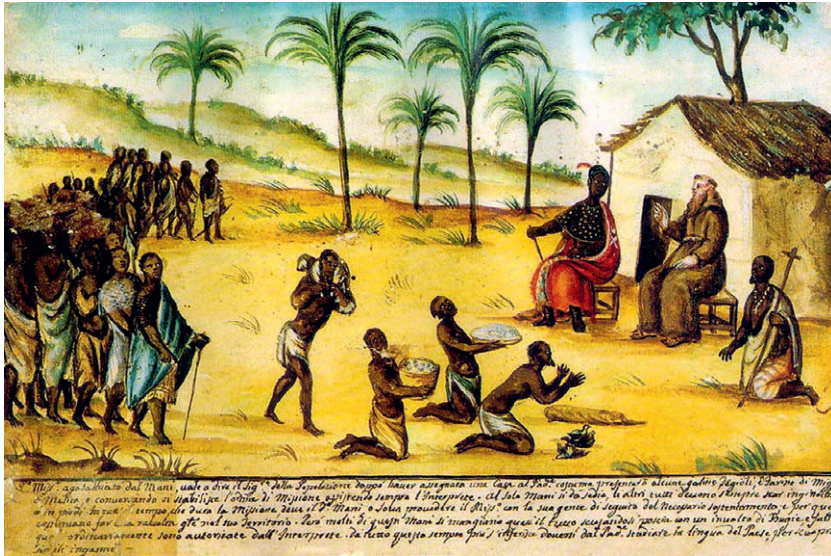
Het Rijk van Christus is uiteindelijk ook in zwart Afrika verschenen. Maar de moderne mens, in zijn ongelooft, weigert om de zaken zo te zien, net zoals hij weigert om de geschiedenis te begrijpen als « een onophoudelijke strijd tussen de verlossingsplannen van de Voorzienigheid en de perverse ondernemingen van de Vijand », van de Boze (broeder Bruno, art. cit., p. 12). Het gevolg is dat « de rollen zonder schaamte worden omgekeerd: de "goede wilde" wordt gerehabiliteerd en de conquistadores [de Belgische koloniale] worden veroordeeld voor het tribunaal van het wereldgeweten. De Spanjaarden [de Belgen] "hebben zelf vermoord, gebrand, verminkt en gemarteld met een gerust geweten", terwijl "het mensenoffer bij de Mexicanen [de zwarten] noch door wreedheid noch door haat geïnspireerd werd", maar voortvloeide uit de zuiverste mystiek ! » (p. 14).

PORTUGAL BRENGT HET CHRISTENDOM

In de duistere voorgeschiedenis van de Congostaat was er nochtans één lichtpunt: de kerstening van een deel van de westkust door de Portugezen. Met het christendom kwam de beschaving, waardoor het contrast oneindig groot is met de sombere duisternis waarin de rest van het Congobekken verzonken bleef.

In 1482 waren inderdaad de eerste Europeanen, de Portugezen van Diogo Cao, aan de monding van de Congostroom verschenen. Ze waren uitgestuurd door koning Jan II, die het grote werk van Hendrik de Zeevaarder wou hernemen en de westkust van Afrika liet verkennen. Diogo Cao ontdekte de Con-

Op deze illustratie door Bernardino d'Asti (ca. 1750) zien we hoe een pater kapucijn door de Bakongo geëerd wordt nadat hij een plaatselijke vorst de investituur geschonken heeft (Turijn, *Biblioteca Civica Centrale*).

gostroom en voer die een stuk op, waarna hij een *padrao* – een stenen pilaar met het wapen van zijn land – liet oprichten ten teken dat Portugal het gebied officieel in bezit nam.

Tijdens zijn tweede reis in 1484-1486 drong Cao via de Congo dieper door in het binnenland, tot aan Matadi. Bij de watervallen van Yelala liet hij op de rotsen een inscriptie beitelen: « *Tot hier kwamen de schepen van de verlichte koning Jan II van Portugal. Diogo Cao, Pero Aners, Pero da Costa.* » Hij kwam in contact met het plaatselijke volk van de Bakongo, die heersten over een groot gebied. Hun koning stemde er mee in dat de Portugezen vier missionarissen in zijn rijk achterlieten en zond in ruil vier zwarten met Cao mee naar Lissabon. Die vertelden bij hun terugkeer zo'n enthousiaste verhalen over alles wat ze gezien en meegemaakt hadden dat de koning zich in 1491 liet dopen.

Zijn diepchristelijke zoon regeerde onder de naam *Ndofunsu* (Afonso) gedurende bijna veertig jaar over de Bakongo, van 1506 tot 1543. Zijn eerste beleidsdaad was het uitroepen van het christendom tot officiële godsdienst van zijn rijk. De kerstening van de bevolking werd in handen gegeven van Portugese jezuïeten en Italiaanse kapucijnen, die kordaat optraden tegen het heidendom en korte metten maakten met alle bijgelovige praktijken. Overal werden kerken gebouwd en katholieke scholen geopend. In de in steen herbouwde hoofdstad, Mbanza-Kongo, verrees een kathedraal. Een van de zonen van de koning, Henrique, werd op 11-jarige leeftijd naar Europa gestuurd voor een priesteropleiding; hij leerde Portugees en Latijn en werd later in Rome tot bisschop gewijd!

De Portugezen boden de christelijke vorst hulp in zijn strijd tegen binnenvallende vreemde stammen, waarop zij als dank heel de kuststrook ontvingen tussen de monding van de Congo en die van de Kwanza, meer in het zuiden. Dat was het begin van de verovering van Angola.

Toen de koninkrijken van Portugal en Spanje in 1580 verenigd werden onder de ene kroon van Filips II, een personele unie die zou duren tot 1640, had dat een grote weerslag op de kolonisatie. De rol van Portugal in het Congorijk werd erg terugschroefd. Daar bovenop verbrokkelde het koninkrijk van de Bakongo in de tweede helft van de 17de eeuw door een interne machtsstrijd. Het verval was onherstelbaar, maar het katholicisme liet zijn sporen na tot in de tijd dat de befaamde Britse, Franse en Duitse ontdekkingsreizigers op pad gingen, in de tweede helft van de 19de eeuw.

Portugal had een deel van de zwarten in het evenaarsgebied het licht van het Evangelie gebracht, maar had door de omstandigheden zijn beschavende

zending niet tot het einde kunnen vervullen. Het zou ons eigen land toekomen om de fakkel over te nemen en de begonnen onderneming uit te breiden over geheel het Congobekken.

DE GROTE EXPEDITIE VAN STANLEY

Rond 1870 hadden enkele ontdekkingsreizigers zich al wel in het Afrikaanse evenaarswoud gewaagd, maar hun ondernemingen werden volledig in de schaduw gesteld door de expeditie die de

Henry Morton Stanley in 1872, een jaar nadat hij zijn faam had gevestigd door het terugvinden van Dr. Livingstone.

Welsh-Amerikaanse reporter Henry Morton Stanley maakte in opdracht van de grote kranten *The New York Herald* en *The Daily Telegraph*.

Stanley beschikte over een klein "leger" van 370 personen, een grote hoeveelheid levensmiddelen en ruilwaar, een heel arsenaal aan vuurwapens, een demonteerbare boot (de *Lady Alice*) en een nagenoeg ongelimiteerd krediet aan dollars. Zijn karavaan vertrok op 17 november 1874 uit Bagamoyo (bij Dar es Salaam) aan de Afrikaanse oostkust. Drie maanden later, na een tocht van 1160 km en een aantal confrontaties met de autochtone bevolking, bereikte hij het Victoriameer. Op 27 mei 1875 stond de karavaan aan de oever van het Tanganjikameer. Hij maakte de omvaart van beide meren, zoals zijn opdrachtgevers gevraagd hadden, want het mysterie van de bronnen van de Nijl hield nog altijd de geesten bezig.

Vervolgens doorkruiste Stanley het gebied Maniema tot aan de Lualaba. « *Een diepe vervoering vervulde mijn ziel* », schreef hij, « *toen ik de majestueuze rivier in ogenschouw nam.* » Nu begon het tweede deel van zijn taak: de Lualaba stroomafwaarts volgen en vaststellen of het de bovenloop van de Congostroom was; zo ja, dan moest hij zijn weg verder westwaarts vervolgen tot aan de Atlantische Oceaan.

De reporter sloot een financiële overeenkomst met de meest beruchte slavenhandelaar uit het gebied, Tippo-Tip, die samen met hem langs de oostelijke oever van de rivier zou optrekken. De reputatie van deze trafikant was van die aard dat de inboorlingen voor hem op de vlucht sloegen... Maar het oerwoud alleen al, « *de eeuwige jungle* », stelde de karavaan voor bovenmenselijke inspanningen. Het vreselijke klimaat en allerlei ziekten eisten hun tol aan mensenlevens.

Ze trokken door dorpen die schijnbaar volledig verlaten waren. « *De inboorlingen zijn allemaal menseneters en versieren hun hutten met de schedels van de personen die ze opgegeten hebben. Die schedels, op rijen geplaatst, wisselen af met die van chimpansees en gorilla's...* »

Nog dieper in het oerwoud werden Stanley en zijn mannen haast dagelijks aangevallen: de naam van Tippo-Tip had daar geen uitwerking meer. De doortocht moest voortdurend met geweervuur

ge vrijwaard worden. Na het vertrek van de slavenhandelaar vervolgde de journalist zijn weg over het water, met de *Lady Alice* en een heel flottielje van buitgemaakte prauwen. Hij drong binnen in een territorium waar nog nooit een Europeaan geweest was. Om de haverklap kondigde het onheilspellend geroffel van de tamtams in de jungle de komst van vijanden aan, die onzichtbaar hun speren wierpen of gifpijlen afschoten terwijl ze « *Vlees ! Vlees !* » brulden. Die angstaanjagende kreten achtervolgden de kleine vloot soms dagenlang, als een obsederend refrein.

In januari 1877 bereikten de overlevenden de watervallen van Boyoma, later de *Stanley Falls* genoemd. Zeven cataracten moesten overwonnen worden; aan de voet van de laatste liep het water over in een majestueuze rivier waarvan de inboorlingen hem zegden: « *Ikuti ya Kongo* » (« Dat is de Congo »). De ontdekkingsreiziger had de Congostroom gevonden.

Het gevaarlijkste incident deed zich een maand later voor, toen een oorlogsvloot van vijfenveertig lange boomstamkano's met elk honderd mannen aan boord op Stanley's expeditie afstevende. Toen de krijgers op de voorstevens hun speren begonnen te werpen, beantwoordde de ontdekkingsreiziger de aanval met geweer-salvo's en vocht zich een weg naar de oever. « *Dit is een moordzuchtige wereld* », commentarieerde hij het voorval, « *en voor het eerst voelen wij haat voor die vieze, roofgierige lijkeneters die hier wonen.* »

Op 9 augustus 1877 kwam een uitgeputte en uitgemergelde Stanley aan in Boma aan de monding van de Congo.

Slechts 92 personen hadden de tocht overleefd. Maar de roem van de ontdekkingsreiziger was voorgoed gevestigd: in 999 dagen had hij het Afrikaanse continent ter hoogte van de evenaar van oost naar west doorkruist en daarmee een ongezien huzarenstuk volbracht.

Een jaar later publiceerde Stanley « *Through the Dark Continent* », het verslag van zijn onderneming. Een van de gretige lezers van het boek was een man die grootse plannen had en met wie Stanley spoedig nauw zou samenwerken: Leopold II, koning van de Belgen.

Een kruisbeeld uit messing, vervaardigd door de Bakongo na hun bekering door de Portugezen. Een fundamenteel verschil met de *nkisi nkondi* van de primitieve zwarten is niet denkbaar. België zou de grote zending toevertrouwd krijgen om heel Congo te bevrijden van de tirannie van Satan en naar het licht van het Rijk Gods te voeren.

OVER DE OPVOEDING VAN DE KINDEREN

XII. DE LAGE WEG NAAR DE VOLMAAKTHEID

WIJ, gewone mensen, zijn geen grote mystici. Toch kunnen ook wij heilig worden en tot de volmaaktheid komen, maar dan wel langs de gewone, lage weg die door veel heiligen gevolgd is.

Daarom is het heel nuttig voor ons om naar de gewone weg te kijken, de weg die de H. Teresia van Lisieux, de H. Bernadette Soubirous en de Z. Pater Charles de Foucauld bewandeld hebben, samen met een massa schone zielen – talloze heiligen die ogenschijnlijk geen speciale bovennatuurlijke kracht in werking hebben gezet, die (net zoals wij) geen bijzondere hulp, openbaring of ingeving tot hun beschikking hebben gekregen. Deze heiligen staan vlakbij ons. En zo kunnen ook wij ons op die weg naar de volmaaktheid begeven, een weg die voor iedereen openstaat, en hem bewandelen zonder eerst buitengewone gaven te hebben ontvangen.

EEN WILSDAAD

Hoe je op de hoge weg moet geraken dat weten wij: je moet als een raket omhooggeschoten worden om in je baan te geraken. Maar dat hangt alleen van God af, daar kunnen wij zelf niets aan doen.

Om daarentegen de lage weg te bewandelen moet je enkel je stapschoenen, je wandelstok en je paternoster nemen en vertrekken. De weg ligt voor je open als je wil. Om op dat pad te geraken is er geen gedenkwaardige gebeurtenis nodig, geen verschijning, geen openbaring, geen buitengewone goddelijke roeping, zelfs geen schok.

Het is voldoende het te willen, een wilsdaad te stellen. Bijvoorbeeld vandaag. Nu. Ik wil me eindelijk op weg begeven en er niet enkel van dromen om naar daarboven te klimmen, maar echt een stap voorwaarts zetten. Een wilsdaad dus. Ook Jezus was voorstander van deze lage weg, want Hij heeft gezegd in het Evangelie:

- Als je volmaakt wil zijn, ga dan, verkoop al je bezittingen, neem je kruis op en volg Mij.
- Als je volmaakt wil zijn...
- Wanneer, Heer?
- Nu! Je hebt het maar te willen.

Sint-Thomas van Aquino zei: « *De heiligheid, dat is de wil!* » Heilig zijn, dat is het *willen* zijn. Het is een kalm, beslist, gelukkig willen. En dat is natuurlijk ook al een genade, die wijst op een uitverkiezing van God, een oproep, een hulp, door het feit zelf dat ze zich aan ons toont als een vrije, vastbesloten daad.

- Ja, maar ik heb het zo dikwijls gewild, maar het bleef niet duren!
  - Als je volmaakt wil zijn, ga en begin!
  - Maar welk is de weg, Heer?
- Dat gaan we nu zien.

ER ZIJN GESCHIKTE, HEILIGE GELEGENHEDEN TE OVER

Het zou natuurlijk goed zijn dat een heilige gelegenheid onze wil in gang zou zetten.

- Wat is een heilige gelegenheid? Een mirakel?

Nee! Een heel gewone gelegenheid, een heel katholieke gelegenheid. Op onze lage weg zullen wij ononderbroken vastgehouden, geleid, ondersteund worden door de Kerk, haar sacramenten en al haar providentiële werken.

Het zou een uitstekend teken zijn om zo een voornemen te maken op de dag van mijn doopsel.

- Maar op de dag van mijn doopsel was ik maar twee dagen oud!

Ik spreek hier ook voor ouders. En tegen hen zeg ik: op de dag van het doopsel van jullie kind moeten jullie het voornemen maken er een heilige van te maken.

Alles wat ik zeg, is toepasselijk op twee niveaus. Ofwel voor de opvoeding van de kinderen: heilige ouders die heilige kinderen willen. Ofwel voor jezelf: vandaag ga ik terug kind worden en ik maak voor mijzelf dat voornemen omdat ik het nooit eerder gemaakt heb. Is dat de fout van mijn ouders? Nee! Niet de fout van mijn ouders, maar de mijne.

Het doopsel van je kind is dus een uitstekende gelegenheid om je tocht naar de volmaaktheid te beginnen. Je kan het ook doen wanneer je zelf op volwassen leeftijd gedoopt wordt. Of bij wat men de tweede bekering noemt, na een tijd van middelmatigheid of van afdwaling, soms zelfs van geloofsafval. De genade van een biecht, waarop een wat vuriger berouw dan gewoonlijk volgde. Zoals bij de terugkeer van de verloren zoon weet ik op het einde van elke biecht dat ik een genade krijg om te beslissen, om het vaste voornemen te maken om mij te bekeren. Als ik wil, hop, dan ga ik op weg. Ik ga recht op God af, naar Jezus Christus in de Heilige Geest.

Ook een retraite kan zo'n gelegenheid zijn of het ogenblik waarop ik mijn roeping voel. Of elke katholieke, christelijke, goddelijke gelegenheid. Ik heb maar te willen. Een heilige vriendschap kan eveneens de aanleiding zijn. Ik heb die bepaalde persoon ontmoet en de heiligheid van die persoon heeft mij gegrepen.

Onder dergelijke vriendschappen hoort ook de echtelijke liefde thuis. De eerste vlam, de eerste vonk van een liefde die een echtelijke liefde zal worden, een liefde volgens Gods plan, een heel bovennatuurlijke liefde: plots word ik gegrepen door iemand en er begint een nieuw leven. Deze echtelijke liefde gaat een sacrament worden, een sacrament dat een genade schenkt, een genade die precies de stoot naar een volmaakt mystiek leven kan worden.

DE DADELIJKE GENADE

Kortom, er bestaat een hele lijst van “instrumenten” die tot onze redding kunnen bijdragen: personen, riten, geestelijke boeken, enz.

En zelfs als al die dingen er niet zouden zijn, kan de gelegenheid tot het voornemen om heilig te worden een actuele gave zijn, wat wij een “dadelijke genade” noemen: plots geeft God ons een geschenk, te midden van het werk, van de ontspanning of zelfs van een maaltijd: « *Ik wil een heilige zijn!* »

Diegenen onder jullie die de wil hebben, kunnen nu tot zichzelf zeggen: « *Nu weet ik tenminste eindelijk dat er een weg is en dat deze weg voor mij open ligt!* » Ja, de autostrade ligt open, wanneer je wil kom je naar het tolloket en hop! Je vertrekt.

De lage weg naar de volmaaktheid verloopt in drie stappen.

HET VOORBEELD VAN DE GELUKKIGE KINDERJAREN

De grote mensen zien kinderen op het gras spelen en beseffen dat zij zijn zoals Adam en Eva vóór de erfzonde. Zij hebben het doopsel ontvangen en zijn goed gestart voor een leven dat kan uitmonden in heiligheid. De ouders kijken met tederheid en ontroering naar hun kroost en zeggen bij zichzelf: « *Als we hen toch eens naar de heiligheid zouden kunnen leiden!* »

Ikzelf, grote imbeciel die ik ben, moet proberen terug als een kind te worden. Ik moet bij mezelf zeggen: « *Vooruit, er wordt me een nieuwe kans geboden. Als ik eens opnieuw zou beginnen, zoals een kind?* » Ik vergeet al mijn stomiteiten en vertrek opnieuw. God roept mij daartoe. Jezus heeft het gezegd: « *Als gij niet wordt als deze kleine kinderen, zult gij het Rijk Gods niet binnengaan.* » Dat is de kostbare parel: wij moeten weer herboren worden.

Wat is essentieel voor een kind? Het besef dat de goede God, de goede Jezus, de goede H. Maagd Maria, de goede Sint-Jozef van hem houden. Dat is het klimaat, de zuurstof, de broodnodige blijdschap die noodzakelijk zijn voor elke vooruitgang op de lage weg van de volmaaktheid. Het gaat dus niet, zoals bij de grote mystici, om een hoog opblaaiende vlam van liefde die boven alles uitstijgt. Neen, ik moet gewoon baden in een klimaat dat me er op elk moment aan herinnert dat God goed is, dat Hij van me houdt, dat Jezus op het Kruis mij liefheeft.

Dat zal de zuurstof zijn, het licht en het water om het plantje van mijn ontluikende volmaaktheid te doen opschieten. Het is het gevoel omwikkeld te zijn met onvoorwaardelijke en onuitputtelijke liefde, met vaderlijke, moederlijke, broederlijke welwillend-

heid. Ik word bemind! De wezens die mij omringen zijn goed en hebben het beste met mij voor!

Bij veel kinderen ziet men heel goed hoe groot hun geluk is. Zij weten zich omgeven met wezens die van hen houden, met zachtheid en tederheid, met liefkozingen en kussen. Zij zijn er vast van overtuigd dat iedereen goed en vriendelijk is, want zo is hun ervaring. Ze zijn als het ware ondergedompeld in een oceaan van goedheid, verpersoonlijkt door vader en moeder, de grootouders, tantes en nonkels. In deze zee van licht weerspiegelt zich de schoonheid van de hemel. Al die wezens die zo goed zijn voor het kind, zijn de boodschappers en getuigen van onze Vader, onze Moeder en onze Broeder in de hemel.

« *Mijn God, Gij zijt zo goed! O mijn Jezus, wat zijt Gij goed voor mij! Lieve Maria, ik hou van u!* » Dat zijn de woorden die wij onophoudelijk zouden moeten uitspreken aan het begin van onze lage weg. Omdat wij zelf zo vol ondeugden zijn, beelden wij ons in dat alle mensen rondom ons ook vol ondeugden zijn. Links en rechts, onder en boven zien wij enkel slechte mensen, egoïsten. « *Al die egoïsten die zich niets van mij aantrekken!* »

HET VERLANGEN OM PLEZIER TE DOEN

We komen nu aan de tweede stap. Doordat ik met zoveel goedheid omringd word, komt het verlangen in mij op – door de genade, maar haast onmerkbaar – om plezier te doen. Ik wil de wezens die mij met zoveel liefde bejegenen iets teruggeven. Hoe vaak heb ik het niet gehoord van jonge verloofden: « *Vader, sinds ik hem/haar ken, ben ik helemaal veranderd. Ik ben verlost van mijn gebreken, zelfs als hij/zij niet in de buurt is.* » Of nog: « *Sinds ik verrukt ben door die of die heilige van wie ik het leven heb gelezen, sinds ik die bepaalde bedevaart gemaakt heb, heeft de goedheid van God, de tederheid van de Maagd Maria mij geraakt... En dus wil ik hen nu plezier doen.* »

Dat is menselijk en psychologisch gesproken heel goed verklaarbaar.

In de opvoeding is er in het begin de “dresuur”, waarbij de ouders met pedagogische tikken hun kind leren wat het wel en niet mag doen. Daarna komt echter de tederheid van de ouders, die zich bedroefd tonen door de fouten van het kind en staan te popelen om die tederheid te uiten van zodra het kind spijt betoont. Het leert op die manier geleidelijk aan zijn ouders te gehoorzamen om hen geen verdriet te doen en een verdubbeling van die tederheid te bekomen.

abbé Georges de Nantes

Nederlandstalige uitgave van *Il est Ressuscité! La Contre-Réforme Catholique au XXIe siècle.*

Stichter: † Abbé Georges de Nantes.

Hoofdredacteur: Broeder Bruno Bonnet-Eymard, Maison Saint-Joseph, F-10260 Saint-Parres-lès-Vaudes.

Verantwoordelijke uitgever: A. Van der Schraelen, Driesheide 45, B-2980 Zoersel.

Abonnement voor binnen- en buitenland: € 15. Steunabonnement: vanaf € 20.

Rekening 000-3302057-80. IBAN: BE47 000 3302057 80. BIC: BPOTBEB1.

Internet: <http://nl.crc-resurrection.org/> – E-mail: hij.is.verrezen@gmail.com